

The Relationship between Language and Ideologies in the Discourse of Positive Parenting by Medical Specialists: A Critical Discourse Analysis

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง: การศึกษาแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

Niticharya Chaiyen*

Siriporn Phakdeephassook

นิติชญา ไชเย็น

ศิริพร ภักดีผาสุก

Faculty of Arts, Chulalongkorn University, Thailand

Corresponding author*

e-mail: niticharya.c@lawasri.tru.ac.th

Received 23-07-2020

Revised 03-12-2020

Accepted 09-04-2021

Abstract

This article aims to study a relationship between language and ideologies in the discourse of parenting by medical specialists. The data was collected from top three most popular Facebook pages. from March 4, 2015 - December 2017, a total of 254 articles from the pages. using the framework of Critical Discourse Analysis (CDA). The analysis reveals that three ideological concepts are represented in the discourse of positive parenting. First, the traditional parenting in Thai society which emphasizes the power of parents is “negative parenting”. Second, the theoretical-based parenting highlighting the right of a child is “positive parenting”. This method results in more parenting efficiency. Lastly, “desirable” parents should rely on this theoretical-based way of parenting. There are five linguistic strategies used for representing these ideological concepts. The strategies include the use of lexical selection, different sentence structures, repetition, rhetorical questions, and creating intertextuality. The socio-cultural factors related to the discourse production and consumption includes the Western concept of “positive parenting”, the traditional parenting in Thai culture, the current condition of families in Thai society. The findings reflect that the theoretical-based discourse of “positive parenting” by the medical specials attempts to define a “desirable” pattern of parenting, which may affect the perception, cognition, and behavior of the message parenting in Thai society to tend to be more Western-style.

Keywords: parenting, language, discourse, a critical discourse analysis, ideology

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง โดยเก็บข้อมูลจากเพจเฟซบุ๊กที่ได้รับความนิยมสูงสุด 3 อันดับแรก ตั้งแต่ มีนาคม พ.ศ. 2558 – ธันวาคม พ.ศ. 2560 รวม 254 บทความ ใช้กรอบแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ผลการวิจัยพบว่า ตัวบทนำเสนออุดมการณ์การเลี้ยงลูก “เชิงบวก” 3 ประการ คือ 1) การเลี้ยงลูกตามแบบเติมในสังคมไทยซึ่งเน้นการใช้อำนาจของพ่อแม่เป็นการเลี้ยงลูก “เชิงลบ” 2) การเลี้ยงลูกตามหลักวิชาซึ่งเน้นการเคารพสิทธิ์ของลูกเป็นการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” และมีประสิทธิภาพมากกว่า และ 3) พ่อแม่ที่พึงประสงค์ควรเลี้ยงลูก “เชิงบวก” โดยหันมาพึ่งพาความรู้ของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ กลวิธีทางภาษาที่ใช้ถ่ายทอดอุดมการณ์การเลี้ยงลูก “เชิงบวก” มี 5 กลวิธี ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์ การใช้ประโยค การกล่าวซ้ำ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์

และการใช้สทบท ส่วนปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับการผลิตและบริโภคตัวบท ได้แก่ แนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูกเชิงบวกในสังคมตะวันตก แนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูกในสังคมไทย สภาพครอบครัวเดี่ยวในสังคมไทย ผลการศึกษาทำให้เห็นว่า วาทกรรมของกลุ่มแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมีการอ้าง “ความรู้และหลักวิชา” ในการนิยามแนวทางการเลี้ยงลูก “ที่พึงประสงค์” ซึ่งอาจจะมีผลต่อความคิดและพฤติกรรมของผู้รับสารในสังคมไทยให้มีแนวโน้มเป็นแบบสังคมตะวันตกมากขึ้น

คำสำคัญ: แนวทางการเลี้ยงลูก ภาษา วาทกรรม วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ อุดมการณ์

บทนำ

เด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ การอบรมเลี้ยงดูเด็กของแต่ละครอบครัวจึงมีความสำคัญเพราะมีผลต่อการหล่อหลอม ชัดเกล้าให้เด็กเติบโตมามีคุณลักษณะที่แตกต่างกันไป ในอดีตการเลี้ยงดูเด็กจะถ่ายทอดผ่านคำสอนจากประสบการณ์ของผู้ใหญ่ วรรณกรรม คำสอน สุภาษิต สำนวน ตามกรอบแนวคิดของความเชื่อ วัฒนธรรมและประเพณี มิได้มีการบันทึกเป็นตำราที่บอกขั้นตอนวิธีปฏิบัติอย่างชัดเจน ตัวอย่างคำสอน และคำพูดติดปาก เช่น “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” “ไม้อ่อนดัดง่ายไม้แก่ดัดยาก” “อย่าอ้อมบอยเตี้ย ลูกติดมือ” “ลูกผู้ชายต้องไม่ร้องไห้” “เป็นพี่ต้องเสียสละให้น้อง” เป็นต้น

ปัจจุบันมีการนำเสนอคำแนะนำในการเลี้ยงลูกผ่านสื่อใหม่ ๆ หลากอย่าง และมีการนำเสนอแนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูกที่หลากหลาย แนวคิดสำคัญคือการเลี้ยงลูกที่ถ่ายทอดโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่อ้างอิงหลักความรู้ทางการแพทย์ จิตวิทยา แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหลายคนได้นำเสนอผ่านสื่อออนไลน์เฟซบุ๊กทำให้คำแนะนำเหล่านี้เผยแพร่ไปในวงกว้าง ผู้วิจัยพบวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกเหล่านี้มีเนื้อหาและกลวิธีการใช้ภาษาที่ควรแก่การศึกษาวิเคราะห์หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์ในเชิงวิพากษ์ ตัวอย่างเช่น

“หมอไม่ได้เหี่ยววัฒนธรรมฝรั่งนะคะ แต่หมอยอมรับค่ะว่า ความเข้าใจพื้นฐานการพัฒนามนุษย์และวัฒนธรรมการเลี้ยงดูเด็กแบบที่ประเทศพัฒนาแล้วมี หลายครั้งทำให้เกิดผลลัพธ์ของประชากรที่มีคุณภาพและมีกรรู้จักตัวเองที่ดีกว่าเด็กไทยมันมีอยู่จริง...”

(liang luk nok ban, 21 March 2017)

“ถ้าเชื่อตามพุทธศาสนาว่า “การเกิดเป็นทุกข์”
แม่ทำให้หนูต้องเกิดมาอยู่กับการว้ายเวียนกับสุขทุกข์ เพียงเพื่อเป็น “ความสุขของแม่”
แม่ชะอีก...ที่อาจจะเป็นหนี้บุญคุณของหนู”
ใช้ชีวิตด้วยจิตวิญญาณที่เป็นอิสระเถอะนะลูก

(liang luk nok ban, 3 April 2015)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่าแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางได้ถ่ายทอดชุดความคิดเกี่ยวกับหลักการเลี้ยงลูกทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยา มาแข่งขันกับชุดความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกของคนในสังคมไทยที่มีมาแต่เดิม ในวาทกรรมเหล่านี้ทำให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกของคนในสังคมที่มีมาแต่เดิมถูกจัดวางให้อยู่ในสถานะทางความรู้ที่ “ด้อยกว่า” ความรู้ของแพทย์ เป็นเพียง “ความเชื่อที่มีต่อ ๆ กันมา” ตามสภาพสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ยิ่งไปกว่านั้นวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกที่เขียนโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญไม่ได้เขียนขึ้นมาเพื่อนำเสนอชุดความคิดเท่านั้นแต่ยังต้องการชี้แนะแนวทางให้ผู้อ่านนำไปปฏิบัติ ชุดความคิดที่นำเสนอในวาทกรรมเหล่านี้จึงน่าจะมีผลกระทบต่อวิถีคิด และแนวทางการเลี้ยงลูกของผู้อ่านที่รับสารให้คล้อยตามคำแนะนำดังกล่าว

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษาวิเคราะห์ชุดความคิดที่ปรากฏในวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกอย่างเป็นระบบด้วยมุมมองเชิงวิพากษ์เพื่ออธิบายให้เห็นว่าแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางใช้กลวิธีทางภาษาอย่างไรเพื่อนำเสนอชุดความคิดเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกที่ตนเองได้รับการถ่ายทอดมาจากสังคมตะวันตก และเพราะอะไรจึงนำเสนอชุดความคิดนี้ให้แก่คนในสังคมไทยที่มีสภาพสังคมแตกต่างจากวัฒนธรรมตะวันตก

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวาทกรรมของไทย พบว่างานวิจัยของ Kuorphung (2009) ศึกษาเรื่องวาทกรรมการถาม-ตอบปัญหาเกี่ยวกับการดูแลเด็กในนิตยสารรักลูก ทำให้เห็นว่าวาทกรรมการถามตอบปัญหาเกี่ยวกับการดูแลเด็กในนิตยสารรักลูก สร้างขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางและเป็นแหล่งความรู้ในเรื่องการดูแลเด็กของพ่อแม่ในปัจจุบันที่เปลี่ยนจากการขอคำปรึกษาจากพ่อแม่ปู่ย่าตายายมาเป็นการขอความรู้และคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ภาพของพ่อแม่ในปัจจุบันที่มีต่อการดูแลเด็กมี 4 ประการ ได้แก่ ขาดข้อมูลความรู้ ขาดความมั่นใจ เชื่อมมั่นในหลักเกณฑ์วิชาการ และมีทัศนและความคาดหวังในตัวเด็ก ซึ่งลักษณะทั้งสี่ประการนี้มีความสัมพันธ์กันเป็นเหมือนลำดับชั้นความคิดของพ่อแม่ คือ เมื่อมีความรู้เรื่องการดูแลเด็กอย่างไรเพียงพอแล้วความมั่นใจในการดูแลเด็กจึงเกิดขึ้น สามารถปฏิบัติตามวิธีการและหลักเกณฑ์ทางวิชาการต่าง ๆ ที่ตนเองมีความเชื่อมั่นเพื่อแก้ไขปัญหาและทำให้การดูแลเด็คนั้นบรรลุในสิ่งที่ตั้งความคาดหวังไว้ได้ และงานวิจัยของ Soithongdee (2009) ศึกษาเรื่องการนำเสนออุดมการณ์ความเป็นแม่ในวาทกรรมโฆษณาในนิตยสารสำหรับครอบครัว พบว่า กลวิธีทางภาษาในวาทกรรมโฆษณาสื่อท่อนความคิดเกี่ยวกับแม่ ได้แก่ แม่คือผู้ที่เหมาะสมกับหน้าที่ดูแลลูกมากที่สุด แม่ต้องเลี้ยงดูลูกอย่างดีที่สุด แม่ต้องใฝ่หาความรู้ แม่ต้องเก่งรอบด้าน แม่ต้องสวยและอ่อนเยาว์อยู่เสมอ และวาทกรรมโฆษณานำเสนอความคิดเกี่ยวกับแม่ข้างต้นเพื่อเชื่อมโยงกับการบริโภคสินค้าว่า การเลือกใช้สินค้าตามที่วาทกรรมโฆษณานำเสนอสามารถเติมเต็มบทบาทการเป็นแม่ได้อย่างสมบูรณ์

ส่วนงานวิจัยของต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับวาทกรรมการเลี้ยงลูก ได้แก่ งานวิจัยของ Suzanne (2006) เรื่อง *The Good Mother: A Critical Discourse Analysis of Literacy Advice to Mothers in The 20th Century* งานวิจัยของ Tomoyo (2012) เรื่อง *A Critical Discourse Analysis of the Representations of Part-time Fathers and Full-time Mothers in a Japanese Parenting Magazine* งานวิจัยของ Charlotte, Maarten, and Anneleen (2014) เรื่อง *Parents are not born, they are made: a critical discourse analysis of an educational magazine in Flanders (Belgium)* งานวิจัยของ Katja, Matthew, Heather, and Stephanie (2014) เรื่อง *The discourse of benevolent paternalism in the introduction to The Baby Book* งานวิจัยของ Vikki, and Gwynnyth (2015) เรื่อง *Good, Bad or Absent: Discourses of Parents with Disabilities in Australian News Media* และงานวิจัยของ Virpi (2016) เรื่อง *Too old to parent? Discursive representations of late parenting in the British press* งานวิจัยกลุ่มนี้ใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากนิตยสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือคู่มือเลี้ยงลูก ผลการศึกษาทำให้เห็นว่าภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดอุดมการณ์เกี่ยวกับความเป็นพ่อแม่ ซึ่งถูกถ่ายทอดโดยกลุ่มที่มีอำนาจมากกว่า เช่น กลุ่มสื่อ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะไปมีผลในการกำหนดแบบแผนพฤติกรรมของพ่อแม่ในสังคมให้เป็นไปตามแนวคิดที่กลุ่มผู้มีอำนาจมากกว่าได้นำเสนอไว้

อย่างไรก็ตามงานวิจัยทั้งของไทยและของต่างประเทศยังมิได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ บทความวิจัยนี้จึงจะศึกษาวาทกรรมดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง และ 2) เพื่อศึกษาวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมของวาทกรรมดังกล่าว โดยเลือกใช้กรอบแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (CDA) (Fairclough 1989, 1995) เพื่อเผยแพร่ให้เห็นอุดมการณ์หรือชุดความคิดเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกที่ประกอบสร้างและนำเสนอโดยกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญรวมทั้งเพื่อนำเสนอผลทางอุดมการณ์อันอาจจะเกิดจากชุดความคิดดังกล่าว การศึกษานี้จึงน่าจะช่วยสร้างความรู้เท่าทันวาทกรรมของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้อ่านในสังคมไทย

ขอบเขตการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะบทความวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางจากเพจเฟซบุ๊กที่ได้รับความนิยมสูงสุด 3 อันดับแรก จากทั้งหมด 10 เพจ ได้แก่ เพจเลี้ยงลูกนอกบ้าน เพจหมอเสาวภาเลี้ยงลูกเชิงบวก และเพจเข็นเด็กขึ้นภูเขา โดยเก็บข้อมูลที่เผยแพร่ตั้งแต่วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2558 (เพจเลี้ยงลูกนอกบ้านที่ได้รับความนิยมสูงสุดเริ่มก่อตั้ง) – ธันวาคม พ.ศ. 2560 คัดเลือกบทความที่ได้รับการเผยแพร่จำนวน 1,500 ครั้งขึ้นไป รวมจำนวนบทความที่จะใช้วิเคราะห์ทั้งหมด 254 บทความ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเรื่องวาทกรรม อุดมการณ์ อำนาจ การครอบงำ และแนวคิดเรื่องวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์
2. เก็บข้อมูลจากเพจเฟซบุ๊กที่ได้รับความนิยมสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) เพจเลี้ยงลูกนอกบ้าน 2) เพจหมอสาวภา เลี้ยงลูกเชิงบวก และ 3) เพจเข็นเด็กขึ้นภูเขา เก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2558 – 31 ธันวาคม พ.ศ. 2560
3. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้กรอบทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ของแฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995) แยกระดับของการวิเคราะห์ออกเป็น 3 มิติ คือ 1) วิเคราะห์ด้วบท (text) จะพิจารณาที่องค์ประกอบทางภาษา ได้แก่ คำศัพท์ โครงสร้างประโยค กลวิธีทางวาทศิลป์ การวิเคราะห์สหบท เป็นต้น เพื่อให้เห็นถึงกลวิธีทางภาษาที่สัมพันธ์กับอุดมการณ์ที่สื่อในด้วบทที่ประกอบสร้างความหมาย 2) วิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (discursive practice) จะวิเคราะห์กระบวนการการผลิตและการบริโภคด้วบทที่สัมพันธ์กับบริบทการสื่อสาร เพื่อช่วยให้เข้าใจบริบทและองค์ประกอบในการสื่อสารของบทความแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ และ 3) วิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (socio-cultural practice) ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์สภาพสังคมและวัฒนธรรม เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างด้วบทและบริบททางสังคมวัฒนธรรม และอภิปรายผลทางอุดมการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น
4. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดสำคัญที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ซึ่งเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรม อุดมการณ์ อำนาจ และการครอบงำ วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มุ่งวิเคราะห์การใช้ภาษาในวาทกรรมเพื่อประกอบสร้างและสื่ออุดมการณ์ เพื่อเผยให้เห็นการใช้อำนาจและการครอบงำความคิดผ่านการนำเสนอชุดความคิดบางประการ

ตามแนวคิดของฟูโกต์ วาทกรรม เป็นกลไกในการประกอบสร้างความหมาย และความหมายที่ประกอบสร้างโดยวาทกรรมนั้นมีลักษณะเป็น “ความรู้” หรือ “ชุดความคิด” ซึ่งสถาปนา “ความจริง” ชุดหนึ่งขึ้นมาเพื่อใช้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ และบุคคลต่าง ๆ (Phakdeephassook, 2018 : 103) ความรู้ หรือ ชุดความคิด เหล่านี้มีบทบาทในการควบคุมความคิดและการกระทำของบุคคลในสังคม

แฟร์คลัฟ (Fairclough 1989 cited in Panpothong, 2013 : 20-21) กล่าวถึง อำนาจ ไว้ 2 แบบ คือ อำนาจที่มาจากการใช้กำลัง (power by coercion) และอำนาจที่มาจากการยินยอมพร้อมใจ (power by consent) อำนาจในสังคมประชาธิปไตยปัจจุบันมาจากการยินยอมพร้อมใจมากกว่าการบังคับหรือใช้กำลัง โดยใช้วาทกรรมเป็นเครื่องมือในการครอบงำทางความคิด ซึ่งนำไปสู่การยินยอมพร้อมใจ

ฟูโกต์ (Foucault, 1980 cited in Phakdeephassook, 2018 : 105) กล่าวว่า อำนาจและรู้เป็นสิ่งที่มีสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น กลุ่มผู้มีอำนาจในสังคมเท่านั้นที่สามารถสร้าง “ความรู้” และใช้ความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมจิตใจ การกระทำของผู้มีสถานภาพด้อยกว่าได้ นอกจากนี้ “ความรู้” ตามแนวคิดของฟานไดจ์ (van Dijk, 1998 cited in Phakdeephassook, 2018: 106) ยังจัดเป็น “อุดมการณ์” หรือ ชุดของความคิดอย่างหนึ่ง แต่เป็นชุดความคิดที่ได้รับการยอมรับและมีสถานภาพพิเศษ

Panpothong (2013 : 14-17) กล่าวถึง อุดมการณ์ ในมุมมองวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ว่ามี 2 แบบ คือ อุดมการณ์ที่มีนัยเป็นกลาง และอุดมการณ์ที่มีนัยเป็นลบ อุดมการณ์ที่มีนัยเป็นกลาง คือ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยมที่กลุ่มคนในสังคมมีส่วนร่วม ส่วนอุดมการณ์ที่มีนัยเป็นลบ คือ อุดมการณ์เป็นสำนักที่ผิด เกี่ยวข้องกับความไม่เท่าเทียมกันและการมีอำนาจเหนือกว่า แต่มุมมองทั้ง 2 แบบนี้ต่างก็กล่าวถึง อุดมการณ์กับการเอื้อประโยชน์แก่คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

ฟานไดจ์ (van Dijk, 1998, 2006) อธิบายไว้ว่า การครอบงำ (manipulation) เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจในทางมิชอบ เพื่อควบคุมความคิดหรือการกระทำของผู้อื่นโดยใช้วาทกรรมเป็นเครื่องมือ ผู้มีอำนาจในสังคมมักจะใช้วาทกรรมเพื่อนำเสนออุดมการณ์หรือชุดความคิดที่เอื้อประโยชน์ต่อกลุ่ม ผู้มีอำนาจและทำให้ผู้ที่ถูกครอบงำเสียประโยชน์ แต่ก็ยินยอมรับและเชื่อตามอุดมการณ์หรือชุดความคิดดังกล่าวเพราะคิดว่าเป็นสิ่งที่จะต้องเป็นเช่นนั้น

จะเห็นได้ว่า การศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เป็นการศึกษาภาษาในวาทกรรมเพื่อทำความเข้าใจสังคม และเพื่อให้เห็นวิธีการใช้อำนาจในการครอบงำ ความไม่เท่าเทียมกันที่ถูกผลิตซ้ำภายใต้อุดมการณ์บางอย่าง

แนวทางการศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ คือ แนวทางของแฟร์คล็อฟ Fairclough (1995, 2003) ที่เน้นการศึกษาความสัมพันธ์แบบวิภาษ โดยใช้กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรม เป็นหลักในการวิเคราะห์โดยผู้ศึกษาจะเริ่มวิเคราะห์จาก มิติที่ 1 ตัวบท (text) เพื่อศึกษาว่าตัวบทเลือกใช้รูปภาษาใดเพื่อสื่อเหตุการณ์หรือสภาพจากมุมมองหนึ่ง ซึ่งจะพิจารณาจาก คำศัพท์ โครงสร้างประโยค ฯลฯ มิติที่ 2 วิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (discourse practice) ซึ่งจะพิจารณาจากกระบวนการผลิตและกระจายตัวบท การรับตัวบทและการตีความตัวบท เพื่อให้เห็นว่าสังคมกำหนดวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม และวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมไปกำหนดตัวบทอย่างไร มิติที่ 3 วิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (socio-cultural practice) ซึ่งจะพิจารณาจากสถานการณ์หรือปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับการผลิตและบริบทตัวบท และอิทธิพลที่ตัวบทมีต่อสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ มิติที่ 3 นี้จะทำให้เห็นความสัมพันธ์แบบวิภาษระหว่างตัวบทกับสังคมซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

แนวทางการศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ที่สำคัญอีกแนวทางหนึ่ง คือ แนวทางของเทียน เอ ฟาน ไดจ์ (van Dijk, 2008 cited in Panpothong, 2013 : 46-49) ที่เน้นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรม-ปริชาน-สังคม (The discourse-cognition) กล่าวคือ กระบวนการทางปริชานจะเกี่ยวข้องกับความทรงจำ ซึ่งทำให้เกิดภาพในความคิด (mental models) หรือ ภาพเหตุการณ์ (event model) ที่มีผลต่อการเลือกข้อมูลที่เหมาะสมสอดคล้องกับปริชานนั้น ๆ มากำกับว่าเราจะพูดอะไร อย่างไร นอกจากนี้มิติด้านปริชานยังทำให้มองเห็นกระบวนการครอบงำความคิดที่เกิดจากการทำให้ผู้รับสาร (ผู้ถูกครอบงำ) สร้างภาพในความคิดแบบที่ผู้ครอบงำต้องการ การพิจารณาโครงสร้างทางสังคมซึ่งมีผลต่อวาทกรรม และแง่มุมสุดท้ายคือวาทกรรม ซึ่งจะพิจารณาจากตัวบทว่าผู้มีอำนาจเลือกใช้รูปภาษาเพื่อแสดงหรือปิดบังบางอย่างที่สอดคล้องกับ ประโยชน์ของกลุ่มตน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์โครงสร้างความหมายระดับตัวบทหรือการวิเคราะห์ใจความสำคัญ ต่อด้วยการวิเคราะห์ระดับถ้อยคำ เช่น มวลบพ ความหมายเป็นนัย และต้องพิจารณากลวิธีทางภาษาในระดับอื่น ๆ ด้วย เช่น การใช้ทำนองเสียง โครงสร้างประโยค ฯลฯ

ผลการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

1.1 กลวิธีทางภาษาในการนำเสนออุดมการณ์การเลี้ยงลูกในวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

ผลการวิเคราะห์พบว่ากลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการนำเสนออุดมการณ์หรือชุดความคิดว่าด้วยการเลี้ยงลูก “เชิงบวก¹” ในวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางนั้นมีหลายกลวิธี กลวิธีที่พบการใช้สูงสุด 5 กลวิธี ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์ การใช้ประโยค การกล่าวซ้ำ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ และการใช้สหพท ดังนี้

1.1.1 การเลือกใช้คำศัพท์ ผลการวิจัยพบว่าการเลือกใช้คำศัพท์แบบต่าง ๆ ดังนี้

1) การเลือกใช้คำ/กลุ่มคำ

1.1) การใช้คำเรียกเพื่อถ่ายทอดน้ำเสียงในแง่ลบ บ่งบอกว่าไม่เห็นด้วย เห็นตรงข้ามว่าเป็นวิธี “เก่า” และ “ไม่ดี” คำเรียกที่พบคือ “ประโยคคลาสสิก” “ปัญหาคลาสสิก” “เหตุการณ์คลาสสิก” และ “แบบเดิม ๆ”

ตัวอย่างที่ 1

“พอ...ผู้ช่วยคนแรก พอเห็นน้องร้องก็มาด้วยประโยคคลาสสิก "แบ่งให้น้องหน่อย เราเป็นพี่นะ ของขวัญมีตั้งหลายชิ้น" น้องก็เลยได้ใจเดินไปหยิบของพี่ พี่เลยเกิดโมโห ตะโกนลั่นแฉ่งของกลับมา ซูลมุนซูลเก ไม่ยอมให้”

(liang luk nok ban, 25 April 2015)

¹ ผู้วิจัยใช้เครื่องหมายอุปภาคกำกับไว้เพื่อชี้ให้เห็นว่าเป็นการใช้คำดังกล่าวตามที่แพทย์ผู้เชี่ยวชาญใช้ มิได้เป็นความคิดเห็นของผู้วิจัย

จากตัวอย่าง 1 ส่วนที่ขีดเส้นใต้ 2 เส้น คือ “ประโยคคลาสสิก” เป็นคำเรียกที่ผู้เขียนเรียกประโยค “แบ่งให้หน่อยเราเป็นพี่น้อง...” เพื่อถ่ายทอดน้ำเสียงในแง่ลบ บ่งบอกว่าเป็นประโยคที่คนในสังคมไทยต่างรู้จักและเคยใช้ แต่ผลของการพูดประโยคนั้นไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เกิดขึ้นได้ โดยใช้คำที่สื่อพฤติกรรมที่มีความหมายในทางลบว่า “ได้ใจ โมโห ตะโกนลั่น แอ้ง ซูลมุนซูลเก” เพื่อให้เห็นภาพของความวุ่นวาย การเลือกใช้คำเรียกนี้เน้นให้เห็นว่าผู้เขียนต้องการสื่อความคิดให้เห็นว่าการเลี้ยงลูกด้วยการพูดประโยคดังกล่าวเป็นวิธีการที่เก่าและไม่ดี

1.2) การใช้คำศัพท์ทางการแพทย์ เพื่อสื่อให้เห็นว่าการเลี้ยงลูกตามคำแนะนำของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเป็นหลัก ความรู้ทางวิชาการ ต้องอาศัยการศึกษาเรียนรู้ให้เกิดความชำนาญ

ตัวอย่างที่ 2

“...วิธีการที่ว่านี้ ปัจจุบันศาสตร์ด้าน positive parenting เรียกว่า “positive time out” หรือบางตำราใช้คำว่า “Time IN”

โดยส่วนตัว หมอชอบวิธี positive time out มาก ๆ เพราะพบว่ามันได้ผลดีกว่า ลดความสับสนในตัวเรา และลูกก็รู้สึกว่ามีคนเข้าใจเค้ามากขึ้น ทำให้ในชีวิตจริง ลูกผ่านวัย terrible twos มาแบบยังไม่เคย tantrum ให้เห็น และหมอก็แทบไม่ต้อง time out แบบเก่า ๆ กับลูกเลย ที่สำคัญพ่อแม่ไม่ควรใช้ time out เป็นวิธีในการลงโทษหลายคนพอลูกทำผิดพ่อแม่ก็จับมานั่งเก้าอี้ ต่อมาเด็กเลยเรียนรู้ว่าทำผิดแล้วก็แค่เดินมานั่งเก้าอี้จะได้ชดใช้ให้จบ ๆ ไป ซึ่งนั่นไม่ใช่วิธีที่ลูกควรจะได้เรียนรู้จากการกระทำของตัวเอง

โดยสรุปหมอเชื่อว่า time out เรายังทำได้ แต่อยากแนะนำวิธีใหม่ ๆ ที่มองลูกด้วยความเข้าใจในวัยสาเหตุ และปรับวิธีใช้ ด้วยความเข้าใจสมองแบบวิทยาศาสตร์... “positive time-out”

(liang lūk nōk bañ, 20 June 2016)

จากตัวอย่าง 2 ผู้เขียนใช้คำศัพท์ทางการแพทย์ที่เป็นศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการเลี้ยงลูก ได้แก่ “positive parenting” “positive time out” “Time IN” “terrible twos” “time out” และ “tantrum” เพื่อสื่อให้เห็นว่า การเลี้ยงลูก “เชิงบวก” เป็นศาสตร์ที่ต้องได้รับการศึกษาเล่าเรียนมาโดยเฉพาะจึงจะเข้าใจในหลักความรู้อย่างแท้จริง การใช้ศัพท์ทางการแพทย์ประกอบการนำเสนอความคิดเรื่องการเลี้ยงลูกจึงทำให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อถือในการถ่ายทอดหลักความรู้ นั้น เพราะผู้เขียนได้ผ่านการศึกษาค้นคว้า และมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ นั้นมาเป็นอย่างดีแล้ว

ตัวอย่างที่ 3

การเปิดโอกาสได้เรียนรู้ผ่านการเล่นก็มีประโยชน์ เด็กจะได้เรียนรู้จากพัฒนาทักษะ การทำอะไรด้วยตัวเองตามวัย (self-help skill) การรับรู้และเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกตัวเองและคนอื่นผ่านการเล่น การฝึกให้เขาเห็นอกเห็นใจเอาใจเค้ามาใส่ใจเรา รู้จักการควบคุมตัวเอง (self-control) ซึ่งตรงนี้คงไม่เกิดขึ้นผ่านการจับมือเขียนหนังสือ แต่ควรเกิดจากการใช้ชีวิตในด้านอื่น ๆ กับคนรอบข้าง

(khen dek khUñ phuḥhao, 7 June 2017)

จากตัวอย่าง 3 ผู้เขียนใช้การอธิบายคำศัพท์ทางการแพทย์เป็นภาษาไทยและวงเล็บคำศัพท์ภาษาอังกฤษไว้ ได้แก่ “การทำอะไรด้วยตัวเองตามวัย (self-help skill)” “รู้จักการควบคุมตัวเอง (self-control)” เพื่อสื่อให้เห็นว่าความคิดเรื่องการเลี้ยงลูกที่ผู้เขียนนำเสนอ นั้นแปลมาจากศัพท์ภาษาต่างประเทศ การใช้ศัพท์ในลักษณะดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่าความคิดเรื่องการเลี้ยงลูกที่ผู้เขียนนำเสนอ นั้นเป็นหลักความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากตะวันตก และนำมาถ่ายทอดโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ การใช้คำศัพท์ทางการแพทย์นี้จึงมีส่วนช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับแนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูกที่ผู้เขียนนำเสนอ

1.3) การใช้คำแสดงทัศนภาวะแสดงความมั่นใจระดับสูง “เชื่อสุดใจ” “เชื่อมั่น” เพื่อโน้มน้าวใจว่าวิธีการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” เป็นวิธีการเลี้ยงลูกที่ดี มีหลักการ มีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างที่ 4

“การเลี้ยงดูเชิงบวก” ที่ทำให้หมอและลูกเชื่อมถึงกันได้ด้วยความเข้าใจ และ หมอเชื่อสุดใจว่าเป็นวิธีที่ช่วยพัฒนา “สมองส่วนคิด” ของลูก “ให้เติบโต”

(liāng lūk nōk bān, 30 April 2016)

จากตัวอย่างที่ 4 ผู้เขียนใช้คำว่า “เชื่อสุดใจ” ร่วมกับคำเรียกอาชีพ “หมอ” ที่ผู้เขียนใช้แทนตนเอง เพื่อแสดงให้เห็นความเชื่อมั่นที่มีต่อวิธีการเลี้ยงลูกเชิงบวกว่าเป็นวิธีที่ดี การใช้คำแสดงทัศนภวณนี้จึงมีส่วนช่วยโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านมั่นใจ เชื่อมั่นในวิธีการเลี้ยงลูกแบบที่ผู้เขียนนำเสนอมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 5

“ในชีวิตจริง หมอมีหลุดอยู่เรื่อย ๆ ค่ะ ไม่ได้เป็นนางฟ้าตลอดเวลาแบบที่ลูกเพจชอบเข้าใจเพราะพื้นอารมณ์จริง ๆ หมอเป็นคนใจร้อน ชอบทำอะไรเร็ว แต่บอกได้เลยว่า หมอเป็นคนที่ “เย็น” กับลูกได้มาก เพราะเมื่อเข้าใจการทำงานของสมองลูก เชื่อมั่นในวิธีการเลี้ยงลูกเชิงบวก และเรียนรู้ด้วยตัวเองแล้วว่า เมื่อเรา “สงบได้” ลูกก็จัดการได้ง่าย มากมายกว่ามหาศาลจริง ๆ”

(liāng lūk nōk bān, 23 June 2559)

จากตัวอย่าง 5 ผู้เขียนใช้คำคำเรียกอาชีพ “หมอ” ร่วมกับคำแสดงทัศนภวณ “เชื่อมั่น” เพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านคล้อยตามว่าวิธีการเลี้ยงลูกเชิงบวก เป็นวิธีการที่ดี มีประสิทธิภาพ

1.4) การใช้คำ/กลุ่มคำแสดงผลลัพธ์ เพื่อแนะนำความว่าวิธีการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” ที่ผู้เขียนนำเสนอเป็นวิธีการที่ดีง่ายและมีประสิทธิภาพ ผู้อ่านทำได้ เปลี่ยนได้ ส่วนวิธีการเลี้ยงลูก “เชิงลบ” ทำให้เกิดปัญหาหรือเป็นต้นเหตุของปัญหา

ตัวอย่างที่ 6

“...หากเราสอนในจังหวะที่ใจลูกเปิดและเราใจเย็นมากพอ ค่อย ๆ สอนกันไป ลูกก็จะเลียนแบบและซึมซับสิ่งดี ๆ จากเรา มองเราเป็นต้นแบบ มีความสุขร่วมกัน ได้พัฒนาทั้งสมองและได้กระชับความสัมพันธ์ ดีกว่า ห้าม ดุ สั่งและบ่นทั้งวัน จะตัดทอนความอยากเรียกร้องเห็นและทำลายสัมพันธ์ภาพระหว่างเรากับลูกด้วย...”

(Positive parenting Dr.saowapa, 13 February 2017)

จากตัวอย่างที่ 6 ผู้เขียนกล่าวถึงวิธีการเลี้ยงลูกเชิงบวก และใช้คำแสดงผลลัพธ์ “ซึมซับสิ่งดี ๆ มีความสุขร่วมกัน พัฒนาทั้งสมองและกระชับความสัมพันธ์” ร่วมกับคำประเมินค่า “ดีกว่า” เพื่อแนะนำให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่ดีของการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” และนำมาเปรียบเทียบกับวิธีการเลี้ยงลูกเชิงลบ คือ “ห้าม ดุ สั่ง และบ่น” โดยใช้คำแสดงพฤติกรรมเชิงลบนี้ ร่วมกับคำแสดงผลลัพธ์ “ตัดทอน” “ทำลาย” เพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านรับรู้ถึงผลดีผลเสียของการเลี้ยงลูกสองวิธี การใช้คำแสดงผลลัพธ์ ร่วมกับคำแสดงการประเมินค่านี้ จึงช่วยโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านคล้อยตามว่าการเลี้ยงลูกเชิงบวกมีประสิทธิภาพมากกว่า

1.5) การใช้คำศัพท์ที่สื่อความหมายว่าเป็นความรู้พิเศษ เพื่อบ่งบอกว่าคำแนะนำที่เสนอในบทความนี้เป็นความรู้พิเศษของผู้เชี่ยวชาญ

ตัวอย่างที่ 7

“...ในวิธีการเลี้ยงลูกเชิงบวก และเรียนรู้ด้วยตัวเองแล้วว่า เมื่อเรา “สงบได้” ลูกก็จัดการได้ง่าย มากมายกว่ามหาศาลจริง ๆ หมอมีเคล็ดลับระดับปรี๊ดมาฝากกันค่ะ...”

(liāng lūk nōk bān, 23 June 2016)

จากตัวอย่างที่ 7 ผู้เขียนใช้คำว่า “หมอ” ควบคู่กับคำศัพท์ที่สื่อความหมายว่าเป็นความรู้พิเศษ ได้แก่ “เคล็ดลับ” “เทคนิค” เพื่อบ่งชี้ว่า ผู้เขียนมีสถานภาพทางความรู้ที่สูงกว่ามีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง สามารถสรุปความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกในแบบที่ผู้อ่านยังไม่รู้ และนำมาถ่ายทอดให้แก่ผู้อ่านนำไปปฏิบัติตามได้ง่ายขึ้น การเลือกใช้คำศัพท์ที่สื่อความหมายว่าเป็นความรู้พิเศษนี้จึงแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนเป็นที่พึงในการแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกของพ่อแม่ได้

2) การใช้คำที่ปรากฏร่วม

2.1) การใช้คำบรรยายการเลี้ยงลูกร่วมกับคำตัดสินคุณค่า เพื่อตัดสินคำว่าวิธีการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” มีประสิทธิภาพดีกว่าการเลี้ยงลูก “เชิงลบ”

ตัวอย่างที่ 8

“...การเลี้ยงบวก ที่อาจจะย้อนแย้งกับวิธีเชิงลบที่เราใช้ในอดีต แต่เป็นวิธีดี ๆ ที่เหมาะในการสร้างลูกให้เข้มแข็งในสังคมที่เลวร้ายอย่างในปัจจุบัน

(liang luk nok ban, 17 September 2016)

จากตัวอย่างที่ 8 มีการใช้คำเรียก “การเลี้ยงบวก” ร่วมกับคำตัดสินค่า “เป็นวิธีดี ๆ” เพื่อตัดสินคุณค่าด้านบวกให้แก่วิธีการเลี้ยงลูกเชิงบวก จากนั้นใช้การประเมินค่าสังคม “เลวร้าย” เพื่อประเมินสภาพสังคมในด้านลบ เพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านเห็นว่าวิธีการเลี้ยงลูกเชิงบวก เป็นวิธีการที่ดี เหมาะสมที่จะนำมาใช้เลี้ยงลูกในสังคมปัจจุบัน

ตัวอย่างที่ 9

10. หมออยากให้ลูกรู้ว่า เรา "เคารพความเป็นมนุษย์ของเค้า" ซึ่งนั่นจะนำมาซึ่งการเคารพตัวเองของลูก การดี คือวิธีเชิงลบที่อาจทำลายความ "นับถือตัวเอง" ของลูก ซึ่งหมอเชื่อว่านี่คือปัจจัยที่ 5 ของการดำรงชีวิต...”

(liang luk nok ban, 23 November 2015)

จากตัวอย่างที่ 9 ผู้เขียนใช้คำเรียกที่แสดงว่าพฤติกรรมการดีเป็น “วิธีเชิงลบ” ร่วมกับคำตัดสินค่าด้านลบ “ทำลาย” เพื่อตัดสินค่าว่าวิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่ไม่ดีส่งผลเสียต่อเด็ก

2.2) การใช้คำสั่ง/แนะนำ ร่วมกับ “คำบรรยายพฤติกรรมการเลี้ยงลูก” เพื่อชี้ให้ผู้อ่านเห็นว่าการกระทำใดบ้างที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้คำสั่ง/แนะนำ ที่พบมากคือ “อย่า ห้าม ให้ ไม่ ควร จง แนะนำ” หากเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์มักใช้คำสั่งแสดงการสั่งเพื่อชี้แนะให้ปฏิบัติ ได้แก่ “ให้ ควร ต้อง แนะนำ จง ลอง” ร่วมกับคำ “บรรยายพฤติกรรมการเลี้ยงลูกแบบใหม่” (การเลี้ยงลูกเชิงบวก) แต่หากเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มักใช้คำสั่งแสดงการห้าม ได้แก่ “อย่า ไม่ และควร (หลีกเลี่ยง)” ร่วมกับ “คำบรรยายพฤติกรรมการเลี้ยงลูกแบบเดิม” (ซึ่งถูกนิยามว่าเป็นการเลี้ยงลูกเชิงลบ) การใช้คำสั่ง/แนะนำจึงเป็นการกำหนดกรอบความคิดของผู้อ่าน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 10

“...หมอเอาเรื่องนี้มาเล่าเพื่อจะบอกว่า...

1. อย่าดรามามา...กับน้ำตาของลูก
2. เด็กร้องไห้ สุขภาพจิตไม่เสีย...แต่ร้องแล้วได้...จะกลายเป็นเด็กนิสัยเสีย"
3. อย่าตัดความรำคาญ ด้วยการเอาใจลูก "เลี้ยงลูก...ใครอดทนกว่ากัน คนนั้นชนะ"

(liang luk nok ban, 28 April 2015)

จากตัวอย่างที่ 10 มีการใช้คำแสดงการสั่ง “อย่า” เพื่อแสดงการห้าม ร่วมกับคำบรรยายพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ “ดราม่า...กับน้ำตาของลูก” “ตัดความรำคาญ ด้วยการเอาใจลูก” การใช้คำแสดงการสั่งนี้มักจะใช้ในส่วนสรุปของบทความเพื่อเน้นย้ำให้ผู้อ่านกระทำหรือไม่กระทำอะไร

2.3) การใช้คำ “หน้าที่” ร่วมกับคำ “เป็น คือ มี” เพื่ออธิบายหรือกำหนดนิยามว่า เป็น “หน้าที่” ของพ่อแม่ที่เลี้ยงลูกเชิงบวก

การที่ผู้เขียนกำหนดหน้าที่ของพ่อแม่นี้สื่อให้เห็นถึงน้ำเสียงและสถานภาพที่แสดงควมมีอำนาจของแพทย์ (authoritative voice) ในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้อ่าน ผู้อ่านต้องเกิดการตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองและนำไปปฏิบัติ การเลือกรูปภาษาเพื่อบ่งบอกหน้าที่ของพ่อแม่ที่พึงประสงค์นี้บางครั้งใช้ร่วมกับ “คำแสดงการประเมินค่า” เช่น “ดีที่สุด ที่ดีมากแล้วที่สำคัญ” เพื่อสื่อความว่าพ่อแม่ที่พึงประสงค์ คือ พ่อแม่ที่รู้จัก “หน้าที่” ของตน ทำหน้าที่โดยไม่คาดหวังว่าสิ่งนั้นเป็น “บุญคุณ” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 11

“2. “Learn” พ่อแม่มีหน้าที่ช่วยพัฒนาสมองลูก สมองแห่งการ “เรียนรู้” คือ สมองส่วนคิด เรียนรู้เหตุผล และควบคุมอารมณ์ การเรียนรู้ไม่ใช่แค่การได้ความรู้ แต่เป็นการเรียนรู้ที่ฝึก “วิธีคิด” ของลูก การเรียนรู้ที่ส่วนใหญ่ได้จากการเล่น การตั้งคำถาม การสอนด้วยประสบการณ์ การสอนด้วยการให้เผชิญปัญหา การสอนด้วยอุปสรรคในชีวิตจริงและการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดคือการ “เห็นต้นแบบ” ของพ่อแม่”

(liang lūk no̍k bān, 9 November 2017)

จากตัวอย่างที่ 11 มีการใช้คำว่า “มีหน้าที่” ร่วมกับ กริยา “ช่วยพัฒนา” เพื่อบ่งบอกว่าการกระทำดังกล่าวเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพ่อแม่ แต่ผู้เขียนเลือกใช้คำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ “สมองส่วนคิด” เพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านเห็นว่า การกระทำต่างๆ ที่ผู้เขียนนำเสนอเป็นการกระทำที่มีหลักการเป็นสิ่งที่วิทยาศาสตร์ ตรวจสอบได้ ดังนั้น การเลี้ยงลูกในตามแนวทางของผู้เขียนจึงแสดงให้เห็นว่าหน้าที่ของแม่ในการเลี้ยงลูกในปัจจุบันต้องมีหลักความรู้ ไม่ใช่เลี้ยงตามความเชื่อแบบในอดีต

2.4) การอ้างสถานภาพความเป็นแพทย์ เพื่อบ่งบอกว่าผู้เขียนเป็นผู้เชี่ยวชาญมีความรู้ มีประสบการณ์ สื่อนัยว่าแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเป็นที่พึ่งที่สามารถให้คำแนะนำในการเลี้ยงลูกได้

ตัวอย่างที่ 12

“ในฐานะหมอมือที่ทำงานกับเด็กและครอบครัว สิ่งที่หมอบพบว่าเป็นปัญหาอย่างมากในการเลี้ยงลูกยุคปัจจุบัน คือ "การเลี้ยงดูที่ตามใจ" และ "การสร้างวินัยให้เด็กไม่เป็น"

(liang lūk no̍k bān, 29 July 2015)

จากตัวอย่างที่ 12 มีการอ้างสถานภาพความเป็นแพทย์ และลักษณะการทำงานคือ “ในฐานะหมอมือที่ทำงานกับเด็กและครอบครัว” เพื่อให้ผู้อ่านเชื่อถือว่าสิ่งที่ผู้เขียนจะนำเสนอต่อไปนี้เป็นข้อเท็จจริงที่มาจากการใช้ความรู้ ประสบการณ์ ของความเป็นผู้เชี่ยวชาญในการวินิจฉัยปัญหาการเลี้ยงดูที่เกิดขึ้นกับเด็กและครอบครัวได้ จึงสื่อให้เห็นว่าผู้เขียนสามารถเป็นที่พึ่งให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกของผู้อ่านได้

1.1.2 การใช้ประโยค

1) การใช้ประโยคแสดงความสัมพันธ์แบบเหตุ-ผล เพื่ออธิบายถึงผลลัพธ์ของการกระทำว่า หากพ่อแม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะเป็นผลให้เกิดเหตุการณ์บางอย่างตามมา เช่น ถ้าเลี้ยงลูกด้วยวิธีการที่ผู้เขียนแนะนำ ก็จะเกิดผลที่ดีแก่เด็ก แต่ถ้าเลี้ยงลูกแบบเดิม ความเชื่อเดิม ก็จะส่งผลเสียแก่เด็ก และเป็นผลให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา ดังนั้น การใช้รูปประโยคดังกล่าวนี้จึงมีส่วนช่วยโน้มน้าวใจผู้อ่านให้เห็นภาพที่เป็นผลสำเร็จในการเลี้ยงลูกตามวิธีของผู้เขียน จึงทำให้ผู้อ่านเกิดการยอมรับจนนำไปสู่การปฏิบัติตาม คำสำคัญที่ใช้ในประโยคแสดงความสัมพันธ์แบบเหตุ-ผล เช่น คำว่า “ผลคือ ทำให้ กลายเป็น นำมาสู่ นำพา กลายเป็น จึง”

ตัวอย่างที่ 13

การ "ตีลูกด้วยผลลัพท์" เป็นสิ่งที่หมอบพว่าพ่อแม่มักจะละเลย ไม่ได้ทำ แต่จริง ๆ เป็นวิธีที่ทำให้ลูกได้เรียนรู้ ว่าถ้าไม่ทำสิ่งที่ควรทำ มันจะเกิดผลอะไร ที่ทำให้ลูกเสียสิทธิ์ซึ่งดีกว่าการไปดุด่า ว่า บังคับ หรือใช้ไม้เรียว ที่อาจทำให้เกิดการต่อต้าน หรือกลายเป็นไม่ยอมเชื่อฟังเพราะอยากแก้แค้นตอบแทนที่ทำให้เค้าเจ็บ"

(liang lūk nōk bān, 26 June 2015)

จากตัวอย่างที่ 13 ผู้เขียนใช้ประโยคแสดงความสัมพันธ์แบบเหตุ-ผล เพื่อแสดงผลลัพท์ของการกระทำที่เปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างกัน ระหว่างวิธีการของผู้เขียน คือ การตีด้วยผลลัพท์ จะทำให้ลูกเกิดการเรียนรู้ แต่ถ้าใช้การเลี้ยงลูกแบบดุด่า ว่า บังคับ จะทำให้ลูกต่อต้านและไม่เชื่อฟัง การเปรียบเทียบถึงผลลัพท์ที่ต่างกันนั้นก็เพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านเห็นข้อดีของแนวคิดที่แพทย์นำเสนอว่าให้หลีกเลี่ยงการตีแต่ใช้วิธีให้ลูกเรียนรู้จากผลลัพท์ดีกว่า

ตัวอย่างที่ 14

แบบที่ 7 พ่อแม่ที่ไม่เคยชมเชยลูก มีแต่ดุด่าตอก เด็กที่ไม่เคยได้รับการชื่นชมอย่างเหมาะสม ก็จะมีความรู้สึกตัวเองไม่มีคุณค่า ไม่มีอะไรดี จึงไม่สนใจที่จะดูแลตัวเองให้ดี อยากทำอะไรก็ทำแม้จะเป็นเรื่องอันตรายน่าไม่คิดถึงผลเสียที่ตามมา..."

(khen dek khU'n phūkhaō, 10 November 2017)

จากตัวอย่างที่ 14 มีการใช้ประโยคแสดงความสัมพันธ์แบบเหตุ-ผล เพื่ออธิบายถึงผลลัพท์ของการกระทำของพ่อแม่ที่มีคุณลักษณะไม่พึงประสงค์ ได้แก่ พ่อแม่ที่ลงโทษลูกรุนแรงเวลาที่ลูกทำผิด พ่อแม่ที่ทะเลาะกันตลอดเวลา พ่อแม่ที่ไม่เป็นตัวอย่างที่ดีกับลูก และพ่อแม่ที่ไม่เคยชมเชยลูกว่าเป็นคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ เพราะส่งผลเสียแก่ลูก ได้แก่ ได้รับผลกระทบทางใจ ทำให้เด็กรู้สึกบ้านไม่น่าอยู่ มีแนวโน้มมีพฤติกรรมเหมือน ๆ พ่อแม่ และรู้สึกตัวเองไม่มีคุณค่า ซึ่งเป็นผลในทางลบ ทำให้ผู้อ่านรู้สึกกลัวและไม่ต้องการให้เกิดผลลัพท์นั้นแก่ตนและลูก ทำให้ผู้อ่านรู้สึกคล้อยตาม อยากปรับเปลี่ยนวิธีการไปตามที่ผู้เขียนนำเสนอ

2) การใช้ประโยคแสดงเหตุผล เพื่อสนับสนุนความคิดเรื่องการเลี้ยงลูกที่ผู้เขียนนำเสนอว่าการเลี้ยงลูก "เชิงบวก" เป็นหลักการเลี้ยงลูกที่มีหลักความรู้ทางวิชาการมาสนับสนุน ส่วนการเลี้ยงลูกแบบเดิมที่ผู้เขียนเรียกว่า การเลี้ยงลูก "เชิงลบ" เป็นการเลี้ยงลูกที่มาจากความเชื่อ คำเชื่อที่ใส่ในประโยคแสดงเหตุผล เช่น คำว่า เพราะ เพียงเพราะ การใช้ประโยคแสดงเหตุผลนี้เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านเชื่อตามข้อสรุปที่ผู้เขียนนำเสนอ

ตัวอย่างที่ 15

"หมอบคิดว่าพ่อแม่ที่ใช้เงื่อนไข "พี่ต้องแบ่งให้น้อง" "พี่ต้องเสียสละ" บางครั้งอาจเป็นเพราะความเชื่อ "ว่า พี่ที่ดี...คือพี่ที่คอยให้" และหลายครั้งอาจเป็นเพียงเพราะเราอยากแก้ปัญหาแบบง่าย ๆ เพราะ "คนพี่" ฟังเราเข้าใจ แต่น้องยังไม่รู้เรื่อง เราเลยบอกให้พี่เป็นคน "ให้" เพื่อจะได้ไม่ต้องฟังเสียงกวนใจของคนน้อง"

(liang lūk nōk bān, 30 April 2015)

จากตัวอย่างที่ 15 ผู้เขียนใช้ประโยคแสดงเหตุผล เพื่อสนับสนุนความคิดเห็นของผู้เขียนต่อวิธีการเลี้ยงลูก "เชิงลบ" ว่า "...พ่อแม่ที่ใช้เงื่อนไข "พี่ต้องแบ่งให้น้อง" "พี่ต้องเสียสละ" มีสาเหตุจาก ความเชื่อว่า "พี่ที่ดีต้องเสียสละ" และ "อยากแก้ปัญหาแบบง่าย ๆ" การใช้คำประเมินค่า "ง่าย ๆ" ซึ่งสื่อถึงน้ำเสียงเชิงลบของผู้เขียนว่าเป็นวิธีการที่ไม่ดีนัก การใช้ประโยคแสดงความสัมพันธ์แบบเหตุผลร่วมกับคำแสดงการประเมินค่านี้ จึงเพิ่มน้ำหนักให้แก่ข้อสรุปของผู้เขียนว่า วิธีการเลี้ยงลูก "เชิงลบ" เป็นวิธีการที่มาจากความเชื่อ ไม่ใช่หลักความรู้ทางวิชาการแบบการเลี้ยงลูก "เชิงบวก" ตามที่ผู้เขียนนำเสนอ การใช้ประโยคแสดงเหตุผลนี้จึงมีส่วนโน้มน้าวใจผู้อ่านให้ปรับหรือเปลี่ยนความคิดใหม่ให้เป็นไปตามแนวคิดของผู้เขียน

3) การใช้ประโยคแสดงความสัมพันธ์เงื่อนไข เพื่อชี้้นำความคิดของผู้อ่านว่าให้ปฏิบัติตนอย่างไร จากนั้นจึงแสดงผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามเงื่อนไข เพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านเห็นถึงผลลัพธ์ที่ดีของการปฏิบัติตามแนวคิด

ตัวอย่างที่ 16

“...รักลูก...กอดลูกก่อนจะสอนนะคะ แล้วคุณจะพบว่าทั้งความรัก ความเป็นห่วง และสิ่งที่คุณจะสื่อออกไป...ลูกจะรับมันไปได้เต็มๆ”

(liāng lūk nōk bān, 28 March 2015)

จากตัวอย่างที่ 16 มีการใช้ประโยคแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไขโดยกล่าวอ้างเงื่อนไขของความรัก “รักลูก...” ร่วมกับคำกริยา “กอดลูกก่อนจะสอน” สื่อนัยของการสั่งเพื่อบอกว่าเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จากนั้นจึงโน้มน้าวใจผู้อ่านด้วยการนำเสนอผลของการทำตามเงื่อนไขว่าถ้าผู้อ่านทำแล้วจะเกิดผลดีคือ “ความรัก ความเป็นห่วง และสิ่งที่คุณจะสื่อออกไป...ลูกจะรับมันไปได้เต็ม ๆ” จึงสื่อความถึงผู้อ่านได้ว่าหากผู้อ่านเลือกทำตามความคิดที่ผู้เขียนนำเสนอแล้วก็จะประสบความสำเร็จในการเลี้ยงลูกนั่นเอง

1.1.3 การกล่าวซ้ำ เพื่อเน้นย้ำประเด็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพ่อแม่ที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ

ตัวอย่างที่ 17

...* พ่อแม่ที่มีภาวะผู้นำจะกำหนดกติกาและจริงจัง...

...* พ่อแม่ที่มีภาวะผู้นำจะตามอย่างสม่ำเสมอ...

...* พ่อแม่ที่มีภาวะผู้นำจะติดตามให้เกิดผลลัพธ์...

...* พ่อแม่ที่มีภาวะผู้นำจะชื่นชมตามจริงในสิ่งที่ลูกทำ...

(Positive parenting Dr.saowapa, 2 June 2015)

จากตัวอย่างที่ 17 มีการใช้กลวิธีการซ้ำโครงสร้างประโยค “พ่อแม่ที่มีภาวะผู้นำจะ...” เพื่อเน้นย้ำว่าพ่อแม่ที่ต้องการมีภาวะความเป็นผู้นำ จะต้องปฏิบัติตามแนวคิดที่ผู้เขียนนำเสนอ ได้แก่ “กำหนดกติกาจริงจัง ตามอย่างสม่ำเสมอ ติดตามให้เกิดผลลัพธ์ และชื่นชมตามจริง” ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวคิดการเลี้ยงลูกแบบที่ผู้เขียนนำเสนอ และหากไม่ปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอก็จะไม่สามารถเป็นพ่อแม่ที่มีภาวะผู้นำที่จะเลี้ยงลูกให้มีประสิทธิภาพได้

1.1.4 การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ เพื่อชี้้นำว่าพ่อแม่ควรเรียนรู้วิธีการเชิงบวกเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงลูก

ตัวอย่างที่ 18

“...ในฐานะพ่อแม่ สิ่งที่เราอาจต้องตั้งคำถามกับตัวเอง โดยเฉพาะในสิ่งที่เราอาจไม่มีโอกาสได้เห็น "วันนี้... มีการเลี้ยงดูร้ายๆ อะไรมัยที่มันค่อยๆ ทำลาย... สมอลูกของเรา”

(liāng lūk nōk bān, 1 July 2017)

จากตัวอย่างที่ 18 ผู้เขียนใช้การตั้งคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ เพื่อให้ผู้อ่านทบทวนถึงวิธีการเลี้ยงลูกของตนเองว่าอาจจะเป็นวิธีการที่ไม่ดี และโน้มน้าวใจด้วยการนำเสนอวิธีการเลี้ยงลูกเชิงบวกของตนเอง

1.1.5 การใช้สหบท

1) การอ้างงานวิจัย หลักความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และแนวคิดการเลี้ยงลูกเชิงบวก เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และการโน้มน้าวให้ผู้อ่านคล้อยตามแนวคิดของผู้เขียนที่สื่อในบทความ ว่ามีหลักความรู้ที่ตรวจสอบพิสูจน์ได้

ตัวอย่างที่ 19

“...การฝึกวินัยที่ดี คือ การฝึกให้เด็กควบคุมตนเองจากภายใน เพื่อจะทำในสิ่งที่ต้องทำ ไม่ทำสิ่งที่ไม่ควรทำ ด้วยการเข้าใจในเหตุผล

วินัยที่ดี...ไม่ได้เกิดจากการถูกใครควบคุมด้วยอำนาจจากภายนอก

การฝึกวินัยจะเกิดได้ดี กับคนที่มีความ “เคารพตนเอง”

ความเคารพตนเอง เริ่มจากเรื่องง่าย ๆ “การมีสิทธิในเนื้อตัวร่างกายของตน”การใช้อำนาจ ไม่ทำให้เกิดวินัย เพราะไม่ได้ทำให้เด็กคนไหนเรียนรู้ด้วยการใช้สมองส่วนคิด...”

(liang luk noḵ bān, 3 November 2016)

จากตัวอย่างที่ 19 ผู้เขียนนำเสนอสาระสำคัญของการเลี้ยงลูกเชิงบวกสอดแทรกในดวับทเพื่อนำเสนอแนวคิดใหม่เรื่องการฝึกวินัยโดยไม่ใช้อำนาจ มีการใช้คำแสดงการประเมินค่า “ที่ดี” ร่วมกับคำว่า “วินัย” เพื่อให้คุณค่าด้านบวกกับวิธีการเลี้ยงลูกแบบแพทย์ เพื่อช่วยโน้มน้าวใจผู้อ่านให้เข้าใจว่าวิธีการฝึกวินัยที่ผู้เขียนนำเสนอเป็นวิธีการที่ดี นอกจากนี้มีการใช้ประโยคแสดงเหตุผลซึ่งมีคำเชื่อม “เพราะ” เพื่อโน้มน้าวใจผู้อ่านให้เห็นว่าแนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูกเชิงบวกนี้มีหลักความรู้ทางวิทยาศาสตร์มารองรับ

2) การยกคำสอนมาตีความใหม่ การอ้างถึงคำสอนแต่นำมาตีความใหม่ตามมุมมองของผู้เขียนในลักษณะที่ต่างไปจากเดิม เพื่อแสดงความคิดเห็นต่างจากความเชื่อเดิมของคนในสังคม และถ่ายทอดอุดมการณ์ของตนเอง บางครั้งอาจใช้เพื่อสนับสนุนแนวคิดที่ผู้เขียนนำเสนอให้ดูมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 20

“..6. “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี”

การลงมือลงไม้ ที่ถูกแปลไปว่าอบรมสั่งสอน ทั้ง ๆ ที่มีวิธีต่าง ๆ อีกมากมาย ที่ “สั่งสอน” ลูกได้โดยไม่ต้องทำร้ายกัน...”

(liang luk noḵ bān, 27 December 2015)

จากตัวอย่างที่ 20 ผู้เขียนได้อ้างถึงสำนวนไทย “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” ซึ่งเป็นสำนวนที่สอนเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกของคนไทย ด้วยการนำมาตีความใหม่ตามแนวคิดของผู้เขียนว่า “การตีเป็นการทำร้าย” ซึ่งถ่ายทอดน้ำเสียงในเชิงลบตามทัศนะของผู้เขียน และนำเสนอมุมมองใหม่ว่ายังมีวิธีอื่น ๆ อีกมากมายที่ใช้อบรมสั่งสอนลูกแทนการตี

3) การใช้เรื่องเล่า การใช้เรื่องเล่าที่มีการจัดเรียงองค์ประกอบของเรื่องเล่าแบบปัญหา-แนวทางแก้ไข (the problem-solution pattern) เพื่อสื่อให้เห็นว่าวิธีการเลี้ยงลูกของผู้เขียนมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังใช้เพื่อสื่อชุดความคิดว่าแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเป็นที่พึ่งที่สามารถให้คำแนะนำในการเลี้ยงลูกได้เป็นผลสำเร็จ

ตัวอย่างที่ 21

ผู้เขียนใช้เรื่องเล่าที่ลำดับเหตุการณ์แบบปัญหา-แนวทางแก้ไข สื่อด้วยแผนภาพแสดงการลำดับเหตุการณ์ได้ดังนี้

ปัญหา	: ลูกร้องไห้โวยวายไม่ยอมอาบน้ำ
แก้ไข	: หลุดคำพูดเชิงลบ
ผล	: ยั้งร้องไห้หนัก โวยวายกว่าเดิม
เปลี่ยนวิธีการแก้ไข	: ตั้งสติ กอด และพูดเชิงบวก
ผล	: โวยวายน้อยลง สงบ และจู๋มมือแม่ไปอาบน้ำ

(liang luk noḵ bān, 28 March 2015)

จากตัวอย่างที่ 21 การลำดับเหตุการณ์ในเรื่องเช่นนี้เป็นการสื่อให้ผู้อ่านเห็นว่าวิธีการเลี้ยงลูกแบบเดิม ที่ผู้เขียนเรียกว่าเป็นการเลี้ยงลูก “เชิงลบ” เป็นวิธีการที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาคิดได้ ต่างจากการใช้วิธีการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” ที่สื่อให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่ดี มีประสิทธิภาพช่วยแก้ไขปัญหาคิดที่เกิดขึ้นได้ แนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” จึงถูกนำเสนอให้เห็นว่าเป็นวิธีการที่ดีกว่าวิธีการเลี้ยงลูกแบบเดิมในสังคมไทย นอกจากนี้การใช้เรื่องเล่าที่มีลีลาภาษาแบบเป็นกันเองกับผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าการเลี้ยงลูกตามทฤษฎีเป็นเรื่องที่ง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้ ทั้งยังเกิดความเพลิดเพลินไปกับเรื่องเล่าอีกด้วย กลวิธีทางภาษาที่ใช้เรื่องเล่านี้จึงมีส่วนช่วยให้อุดมการณ์ของผู้เขียนถูกถ่ายทอดไปยังผู้อ่านได้อย่างแยบยล

ตัวอย่างที่ 22

ผู้เขียนใช้เรื่องเล่าจากประสบการณ์จริง ลำดับเหตุการณ์ได้ดังนี้

ปัญหา	: แม่พาลูกมาปรึกษาเรื่องพฤติกรรมการเรียน
แพทย์วินิจฉัย	: เด็กเป็นโรค LD
แพทย์ให้คำแนะนำ	: ปรับวิธีการเลี้ยงดูและส่งเสริมตามความถนัด
แม่	: เชื่อและปฏิบัติตามคำแนะนำ
ผล	: ลูกเรียนดีขึ้น แม่และลูกมีความสุข

(liang luk nok ban, 10 January 2016)

จากตัวอย่างที่ 22 การใช้เรื่องเล่าจึงเป็นเหมือนกับการสื่อให้เห็นตัวอย่างของความสำเร็จที่แม่เชื่อในคำแนะนำของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางและปฏิบัติตาม การใช้เรื่องเล่าจึงช่วยโน้มน้าวให้ผู้อ่านเชื่อว่าแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเป็นที่พึ่งที่สามารถให้คำแนะนำในการเลี้ยงลูกให้แก่พ่อแม่ได้เป็นผลสำเร็จ

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอให้เห็นว่าวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมีการใช้กลวิธีทางภาษาที่หลากหลายในการนำเสนอชุดความคิดหรืออุดมการณ์การเลี้ยงลูก “เชิงบวก” กลวิธีเหล่านี้ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์ การใช้ประโยค การกล่าวซ้ำ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ และการใช้สหพ

1.2 อุดมการณ์การเลี้ยงลูกในวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงผลการวิเคราะห์อุดมการณ์การเลี้ยงลูกที่สื่อโดยกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง โดยจะแยกกล่าวเป็น 2 ประเด็น คือ อุดมการณ์ที่สื่อในวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง และความสัมพันธ์ระหว่างอุดมการณ์กับกลวิธีทางภาษา

1.2.1 อุดมการณ์การเลี้ยงลูกที่สื่อในวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ประกอบด้วยความคิดที่สัมพันธ์กัน 3 ประการ ได้แก่

- 1) การเลี้ยงลูกตามแบบเดิมในสังคมไทยซึ่งเน้นการใช้อำนาจของพ่อแม่เป็นการเลี้ยงลูก “เชิงลบ”
- 2) การเลี้ยงลูกตามหลักวิชาซึ่งเน้นการเคารพสิทธิ์ของลูกเป็นการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” และมีประสิทธิภาพมากกว่า
- 3) พ่อแม่ที่พึ่งประสงค์รเลี้ยงลูก “เชิงบวก” โดยหันมาพึ่งพาความรู้ของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ

วาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางพยายามนำเสนอให้เห็นว่าวิธีการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” ที่เป็นการเลี้ยงลูกโดยอาศัยหลักความรู้ทางวิชาการเน้นการเคารพสิทธิ์ของลูกเป็นวิธีการเลี้ยงลูกที่ดีกว่า มีประสิทธิภาพมากกว่า การเลี้ยงลูกแบบเดิมในสังคมไทยที่เน้นการใช้อำนาจของพ่อแม่ พ่อแม่เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตลูก และการเลี้ยงลูกถือว่าเป็นพระคุณของพ่อแม่ที่ลูกจะต้องตอบแทนภายหลัง ซึ่งต่างกับการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” ที่นำเสนอให้เห็นว่าการเลี้ยงลูกเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ไม่ใช่บุญคุณ

อุดมการณ์การเลี้ยงลูก “เชิงบวก” พยายามทำให้ผู้อ่านเชื่อว่าพ่อแม่ที่เลี้ยงลูกด้วยวิธีการแบบเดิมในสังคมไทยจะทำให้ลูกเกิดปัญหาหรือเป็นต้นเหตุของปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น เครียด กตสัน ไม่มีความสุข ฯลฯ ส่วนวิธีการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” ได้รับการนำเสนอว่าทำแล้วจะเกิดผลลัพธ์ที่ดี และไม่มีการกล่าวถึงด้านลบ ดังนั้น พ่อแม่จึงควรปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงลูกมาเป็นการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” โดยมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเป็นที่พึ่งของพ่อแม่ที่จะคอยให้คำแนะนำว่าต้องปฏิบัติตนให้เป็นพ่อแม่ที่พึ่งประสงค์อย่างไร อุดมการณ์การเลี้ยงลูก “เชิงบวก” จึงเอื้อประโยชน์ให้แก่กลุ่มแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางให้ยังคงเป็นกลุ่มคนที่มี

อำนาจในการเข้าถึงความรู้ เพื่อประกอบสร้างแบบแผนความคิด วิธีการปฏิบัติในการเลี้ยงลูกให้แก่สังคมไทย และทำให้คนในสังคมมีพฤติกรรมเป็นไปตามที่หรือกระทำสิ่งที่กลุ่มแพทย์ผู้เชี่ยวชาญปรารถนา และทำให้ค่านิยม “ความเชื่อถือความรู้จากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง” ยังคงเป็นค่านิยมที่มีอยู่ในสังคมไทย

1.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างอุดมการณ์การเลี้ยงลูก “เชิงบวก” กับกลวิธีทางภาษา นำเสนอโดยกลวิธีทางภาษา หลายกลวิธี ดังนี้

ความคิดที่ 1 : การเลี้ยงลูกตามแบบเดิมในสังคมไทยซึ่งเน้นการใช้อำนาจของพ่อแม่เป็นการเลี้ยงลูก “เชิงลบ”

กลวิธีทางภาษาที่นำเสนอชุดความคิดนี้ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์ การใช้ประโยค และการใช้สหบท กล่าวคือ วาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมีการใช้คำเรียกวิธีการเลี้ยงลูกแบบเดิมในสังคมไทยเพื่อถ่ายทอดน้ำเสียงในแง่ลบ เช่น “ประโยคคลาสสิก” “ปัญหาคลาสสิก” “เหตุการณ์คลาสสิก” และ “แบบเดิม ๆ” เพื่อบ่งบอกว่าไม่เห็นด้วย เห็นตรงข้ามว่าเป็นวิธีที่ “เก่า” และ “ไม่ดี” และใช้ประโยคแสดงความสัมพันธ์แบบเหตุ-ผล เพื่อแนะนำความว่าวิธีการเลี้ยงลูกแบบเดิมในสังคมไทยที่ถูกนำเสนอว่าเป็นการเลี้ยงลูก “เชิงลบ” นั้น จะส่งผลเสียต่อเด็กและทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา ส่งผลให้ผู้อ่านเกิดความคิดลบกับวิธีการเลี้ยงลูกแบบเดิม มีการใช้สหบท คือ การยกคำสอนมาตีความใหม่ตามมุมมองของผู้เขียนในลักษณะที่ต่างไปจากเดิม เพื่อแสดงความเห็นต่างจากความเชื่อเดิมของคนในสังคม เช่น เรียกการตีว่าเป็นการทำร้าย ซึ่งถ่ายทอดน้ำเสียงในเชิงลบ และนำเสนอมุมมองใหม่ว่ายังมีวิธีอื่น ๆ อีกมากมายที่ขอบรมสั่งสอนลูกแทนการตี ทั้งนี้ ก็เพื่อนำเสนอแนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูกแบบแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่นำเสนอว่าเป็นวิธีการเลี้ยงลูก “เชิงบวก”

ความคิดที่ 2 : การเลี้ยงลูกตามหลักวิชาซึ่งเน้นการเคารพสิทธิของลูกเป็นการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” และมีประสิทธิภาพมากกว่า

กลวิธีทางภาษาที่นำเสนอชุดความคิดนี้ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์ การใช้ประโยค และการใช้สหบท กล่าวคือ ในวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกมีการใช้คำศัพท์ทางการแพทย์ และการใช้ สหบทกล่าวอ้างงานวิจัย หลักความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และแนวคิดการเลี้ยงลูกเชิงบวก เพื่อนำเสนอว่าอุดมการณ์การเลี้ยงลูก “เชิงบวก” เป็นหลักความรู้ทางวิชาการมีความน่าเชื่อถือ มีการใช้คำ/กลุ่มคำแสดงผลลัพธ์ การใช้คำบรรยายพฤติกรรมการเลี้ยงลูกร่วมกับคำตัดสินคุณค่า การใช้ประโยคแสดงความสัมพันธ์แบบเหตุ-ผล การใช้ประโยคแสดงเหตุผล และการใช้สหบทเรื่องเล่า เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นว่าวิธีการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” ให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่า มีประสิทธิภาพมากกว่าการเลี้ยงลูก “เชิงลบ” ซึ่งในวาทกรรมแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางจะนำเสนอให้เห็นแต่ว่าการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” จะให้ผลลัพธ์ที่ดีเท่านั้น และมีการใช้คำแสดงทัศนภาวะแสดงความมั่นใจในระดับสูง “เชื่อสุดใจ” เพื่อชี้แนะทางความคิดของผู้อ่านให้เชื่อมั่นในอุดมการณ์การเลี้ยงลูก “เชิงบวก” ว่ามีประสิทธิภาพและให้ผลดีกว่าการเลี้ยงลูกแบบเดิมในสังคมไทย

ความคิดที่ 3 : พ่อแม่ที่ฟังประสงค์ควรเลี้ยงลูก “เชิงบวก” โดยหันมาฟังพาคความรู้ของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ

กลวิธีทางภาษาที่นำเสนอชุดความคิดนี้ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์ การใช้ประโยค การกล่าวซ้ำ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ และการใช้สหบท กล่าวคือ มีการใช้คำ “หน้าที่” ร่วมกับคำ “เป็น คือ มี” เพื่ออธิบายหรือกำหนดนิยามว่าการเลี้ยงลูกเป็น “หน้าที่” ของพ่อแม่ มีการใช้ประโยคแสดงความสัมพันธ์เงื่อนไข และใช้สหบทเรื่องเล่า เพื่อแนะนำความว่าการเลี้ยงลูกตามแบบแพทย์เป็นการกระทำที่ฟังประสงค์ และการเลี้ยงลูกตามแบบเดิมเป็นการกระทำที่ไม่ฟังประสงค์ และมีการใช้การกล่าวซ้ำ เพื่อเน้นย้ำประเด็นคุณลักษณะที่ฟังประสงค์ของพ่อแม่ที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ นอกจากนี้มีการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ และใช้ประโยคแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข เพื่อแนะนำความว่าพ่อแม่ควรเรียนรู้ ลองปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงลูกโดยใช้วิธีการ “เชิงบวก” และใช้กลวิธีทางภาษาที่แนะนำความว่าแพทย์เป็นที่ฟังของพ่อแม่ในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลี้ยงลูก ได้แก่ การอ้างอิงสถานภาพความเป็นแพทย์ และการใช้เรื่องเล่า ที่สื่อให้เห็นว่าอุดมการณ์การเลี้ยงลูก “เชิงบวก” เป็นหลักความรู้ที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางในการถ่ายทอดความรู้นั้น ผู้วิจัยพบว่าตัวบทวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ “เชิงบวก” ไม่ได้เขียนขึ้นมาเพื่อนำเสนอวิธีการเลี้ยงลูกเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการเน้นย้ำให้ผู้อ่านนำไปปฏิบัติด้วย กลวิธีทางภาษาที่ใช้ ได้แก่ การใช้คำสั่ง/แนะนำ

² คำว่า “ความคิด” ในบทความนี้ หมายถึง ความคิดย่อย ที่ประมวลรวมกันเป็นชุดความคิดที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ หรือเป็นอุดมการณ์ที่ประกอบสร้างและนำเสนอในตัวบทเหล่านี้

ร่วมกับ “คำบรรยายพฤติกรรมการณ์เลี้ยงลูก” การใช้ประโยคคำสั่งที่แสดงเหตุผล ผู้อ่านต้องเชื่อและปฏิบัติตามจึงจะเป็นพ่อแม่ที่พึงประสงค์และเลี้ยงลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าเป้าหมายของการนำเสนออุดมการณ์การเลี้ยงลูก “เชิงบวก” ของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง คือ ต้องการปรับเปลี่ยนความคิด และพฤติกรรมการณ์เลี้ยงลูกของพ่อแม่ โดยหันมาปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพราะวิธีการเลี้ยงลูกของพ่อแม่ยังติดอยู่กับความคิด ความเชื่อแบบเดิมของสังคมไทย อย่างไรก็ตาม ชุดความคิดเรื่องการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” เป็นชุดความคิดที่แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางได้รับการถ่ายทอดความรู้จากตะวันตก ซึ่งมีบริบททางวัฒนธรรมที่แตกต่างจากสังคมไทย การปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงลูกของคนในสังคมไทยให้เป็นแบบตะวันตก โดยเน้นการพัฒนาความต้องการและความปรารถนาส่วนตัวของลูกให้ได้มากที่สุด จึงเป็นสิ่งที่น่าตั้งคำถามว่ารูปแบบของครอบครัวไทย และบทบาทของสมาชิกในครอบครัวของสังคมไทยจะมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร หากวาทกรรมการณ์เลี้ยงลูกแบบแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางนี้ถูกผลิตซ้ำ และไปมีผลต่อการครอบงำความคิดหรือจิตใจของคนในสังคมไทยให้มีพฤติกรรมเป็นไปตามวาทกรรมที่แพทย์ผู้เชี่ยวชาญนำเสนอ

2. วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม

การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมจะวิเคราะห์กระบวนการการผลิตและการบริโภค ตัวบท อธิบายได้ดังนี้

2.1 การผลิตและการกระจายตัวบท

การผลิตตัวบท วาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกผลิตขึ้นโดย “แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง” เห็นได้จากการใช้คำเรียกอาชีพ “หมอ” ร่วมกับชื่อของผู้เขียน ซึ่งปรากฏอยู่ในตัวบททุกบทความ ตัวบทนำเสนอผ่านพื้นที่เสมือน (virtual space) บนสื่อออนไลน์เฟซบุ๊ก แนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูกที่ผู้ผลิตนำเสนอเป็นแนวคิดที่มาจากสังคมตะวันตก ซึ่งผู้เขียนได้รับการถ่ายทอดมาจากการศึกษาด้านการแพทย์ในสาขากุมารเวชศาสตร์ เวชศาสตร์วัยรุ่น จิตเวชศาสตร์ สาขาจิตเวชเด็กและวัยรุ่น แนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูกที่ผู้ผลิตนำเสนอมีความคิดและวิธีการปฏิบัติที่แตกต่างจากความเชื่อเดิมของคนในสังคมไทย เช่น กล่าวว่าการตีว่าเป็นการทำร้าย เน้นการเคารพในสิทธิของลูก เป็นต้น กลุ่มผู้รับสารหลัก คือ พ่อแม่ ดังที่ปรากฏคำเรียก “พ่อแม่” ที่พบในตัวบท เช่น “หมออยากให้คุณแม่ใช้วิจารณญาณในการเลือกเชื่อ...” “...เพราะคิดว่ามันน่าจะมียุทธศาสตร์กับพ่อแม่ยุคใหม่” ส่วนกลุ่มผู้รับสารรอง คือ ผู้อ่านที่มีความใกล้ชิดเด็ก ได้แก่ ครู ญาติ ดังคำเรียกที่ปรากฏในตัวบท เช่น “สำหรับปู่ย่าตายาย จงช่วยให้พ่อแม่ได้ทำหน้าที่พ่อแม่...” “ถ้าหมอเป็นครูที่อยู่ในเหตุการณ์ หมอจะตามเด็กมา...” ส่วนวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร คือ เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงลูกแบบแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่ผู้ผลิตได้รับการถ่ายทอดมาจากตะวันตก และเพื่อแนะนำให้ผู้อ่านนำความรู้นั้นไปปฏิบัติ ดังจะเห็นได้จากการใช้กลวิธีทางภาษาปรากฏในผลการวิเคราะห์ เช่น “รักลูกสอนให้ลูกทุกคนรู้จักเสียสละนะคะ...” “ก่อนตีลูกลองวิธีเหล่านี้ดูนะคะ เชื่อหมอกะผลลัพธ์ที่ได้มันดีกับทั้งสองฝ่ายมากจริง ๆ...”

การกระจายตัวบท ปัจจัยที่มีผลในการผลิตและกระจายตัวบท คือ สื่อออนไลน์ “เฟซบุ๊ก” ซึ่งเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมจากคนในสังคมปัจจุบัน และสามารถเข้าถึงผู้อ่านได้ง่ายไม่จำกัดเวลาและสถานที่ อีกทั้งหากผู้บริโภคถูกใจบทความใดก็สามารถแบ่งปันบทความนั้นไปได้ทันที ทำให้การกระจายตัวบทเป็นไปในวงกว้าง นอกจากนี้การสื่อสารทางเฟซบุ๊กระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคจะทำให้รู้สึกที่มีความใกล้ชิดกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมากขึ้นเพราะผู้บริโภคตัวบทสามารถติดต่อสอบถาม แสดงความคิดเห็นผ่านสื่อเฟซบุ๊กได้ ดังนั้น สถานภาพของผู้เขียนและช่องทางการสื่อสารมีส่วนส่งผลให้วาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางแพร่หลายและได้รับความนิยมมากขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มพ่อแม่ที่สนใจหาข้อมูลในการเลี้ยงลูก และสามารถเข้าถึงสื่อออนไลน์ที่ตัวบทถูกเผยแพร่ออกไป

2.2 การบริโภคและการตีความตัวบท

การบริโภคตัวบท กลุ่มผู้รับสารวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่เผยแพร่ตามเพจเฟซบุ๊ก คือ กลุ่มผู้รับสารหลักที่เป็นพ่อแม่ และกลุ่มผู้รับสารรองที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็ก เช่น ญาติ ครู หรือบุคคลอื่นที่สนใจอ่านบทความที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็ก สามารถเข้าถึงข้อมูลได้หลากหลายช่องทาง ดังนี้

2.1.1 ช่องทางที่ 1 เข้าถึงข้อมูลจากเว็บเพจเลี้ยงลูกนอกบ้าน เพจหมอเสาวภาเลี้ยงลูกเชิงบวก และเพจเข็นเด็กขึ้นภูเขา โดยสามารถกดติดตามเพจของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เห็นบทความที่เผยแพร่ หากต้องการดูบทความย้อนหลังผู้รับสารสามารถเลือกรายการคลังรูปภาพ และเลือกภาพประกอบบทความก็จะปรากฏบทความที่แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเขียนไว้

2.1.2 ช่องทางที่ 2 เข้าถึงข้อมูลบทความเก่า ๆ ได้จากการค้นหาในเว็บไซต์เพื่อการสืบค้นข้อมูล

2.1.3 ช่องทางที่ 3 เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกตามแนวทางของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางผ่านรายการโทรทัศน์ที่แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางได้รับเชิญไปเป็นวิทยากร หรือจากบทความที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ หรือนิตยสารเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งสามารถสืบค้นข้อมูลผ่านทางระบบออนไลน์ได้

2.1.4 ช่องทางที่ 4 เข้าถึงข้อมูลจากหนังสือคู่มือการเลี้ยงลูกที่แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางได้เขียนจำหน่าย ได้แก่ “เลี้ยงลูกเชิงบวก” จากเพจเลี้ยงลูกนอกบ้าน “ปราบลูกดื้อรับมือลูกกินยา” หรือ “นิทานชุดน้องริน” “ชุดหมีน้อย” ที่สอดแทรกแนวทางการเลี้ยงลูกเชิงบวก “เข็นเด็กขึ้นภูเขา” จากเพจเข็นเด็กขึ้นภูเขา นอกจากนี้ยังมีเปิดสอนคอร์สออนไลน์ เช่น “สื่อสารอย่างไรให้ได้ใจลูก” ของเพจหมอเสาวภาเลี้ยงลูกเชิงบวก หรือการเปิดอบรม “ห้องเรียนเลี้ยงบวก” ของเพจเลี้ยงลูกเชิงบวก จะเห็นว่าผู้อ่านสามารถเข้าถึงข้อมูลวาทกรรมและแนววิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางได้หลากหลายช่องทาง เนื่องจากวาทกรรมนี้เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ และถูกนำไปผลิตซ้ำโดยกลุ่มสื่อมวลชน หรือหน่วยงานของรัฐ ทำให้วาทกรรมได้รับการเผยแพร่ไปในวงกว้าง และสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้อ่านได้ง่าย

การตีความตัวบท ตัวบทที่ผลิตโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางได้นำเสนอวิธีการเลี้ยงลูกให้เห็นเป็นสองแบบโดยการเปรียบเทียบ แบบใหม่เป็นการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” ที่มีเหตุผลทางวิทยาศาสตร์มารองรับ ส่วนแบบเก่าถูกนำเสนอให้เป็น “เชิงลบ” ที่ทำตามกันมาจากความเชื่อ และไม่เป็นผลดีกับการเลี้ยงดูเด็กในสังคมปัจจุบัน เมื่อพิจารณาถึงบรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคจะเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร คือ ผู้เขียนจะใช้คำเรียกแทนตัวเองว่า “หมอ” ซึ่งสื่อถึงบทบาทของการเป็นผู้เชี่ยวชาญมาเสนอแนะวิธีการเลี้ยงลูกให้แก่ผู้อ่าน และหากเป็นการนำเสนอวิธีการเลี้ยงลูกที่เป็นหลักการ ความรู้มักจะใช้วัจนกรรมคำสั่ง และน้ำเสียงที่จริงจังเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือผสมผสานกับการใช้น้ำเสียงที่เป็นมิตรเพื่อแสดงความปรารถนาดีแก่ผู้อ่าน เช่น การให้เหตุผล การใช้คำที่สื่อถึงความเป็นพวกเดียวกัน เช่นคำว่า “เรา” นอกจากนี้วาทกรรมและแนววิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางยังสื่อให้เห็นถึงว่าแพทย์ได้ก้าวล้ำเข้ามามีบทบาทในพื้นที่ของสถาบันครอบครัว เพื่อมาเป็นผู้แนะนำวิธีการเลี้ยงลูกแทนการรับฟังคำแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกของญาติผู้ใหญ่ตามรูปแบบเดิมของคนในสังคมไทยด้วย

3. วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม

ผู้วิจัยจะนำเสนอเป็นสองส่วน คือ ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่มีผลต่อการประกอบสร้างและสื่ออุดมการณ์ และผลทางอุดมการณ์ที่อาจมีต่อผู้อ่านและสังคมไทย

3.1 ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่มีผลต่อการประกอบสร้างและสื่ออุดมการณ์ ได้แก่

3.1.1 การรับแนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูกเชิงบวกจากสังคมตะวันตก

แนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูกเชิงบวกตั้งอยู่บนหลักจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) ซึ่งพัฒนามาจากจิตวิทยากระแสหลักโดย ศาสตราจารย์ มาร์ติน เซลิกันแมน (Martin Seligman) ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology Center) และอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย สหรัฐอเมริกา จิตวิทยาตั้งเดิมนั้นเน้นเฉพาะอาการปัญหาของโรคจิตวิธีรักษาเป็นหลัก ในขณะที่จิตวิทยาเชิงบวกแตกออกมาด้วยจุดประสงค์ที่จะนำหลักการอันเป็นเหตุเป็นผลทางวิทยาศาสตร์ และการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อชีวิตมาพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ให้เป็นคนดีและมีความสุข โดยเน้นไปที่จุดแข็งของบุคคลและปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพล เช่น พ่อแม่ เพื่อน ครู ชุมชนหรือสังคม ความสัมพันธ์กับปัจจัยแวดล้อมเหล่านั้นจะส่งผลต่อความสุข การมองโลกในแง่บวก การปรับตัว ยืดหยุ่น ความฉลาดทางอารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น (Thamwongsa, 2019) แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางได้รับการถ่ายทอดความรู้มาจากสังคมตะวันตกอีกต่อหนึ่ง

แนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูกเชิงบวกจากตะวันตกก่อให้เกิดการผลิตวาทกรรมและแนววิธีการเลี้ยงลูกเชิงบวกในสังคมไทยปัจจุบัน ผู้เชี่ยวชาญได้ถ่ายทอดชุดความคิดนี้ผ่านบทความที่เผยแพร่ทางสื่อออนไลน์เฟซบุ๊ก จนเป็นกระแสที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่านกลุ่มเป้าหมายหลักคือพ่อแม่ และรวมไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กหรือคนทั่วไปในสังคม นอกจากนี้สื่อกระแสหลัก เช่น รายการโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ก็เข้ามามีบทบาทในการนำไปผลิตซ้ำ มีการเชิญแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่ได้รับความนิยมมาพูดให้ความรู้เรื่องวิธีการเลี้ยงลูกในสังคมปัจจุบัน ทำให้พ่อแม่ยุคใหม่ให้ความสนใจแนวคิดนี้มาก ดังจะเห็นได้จากพาดหัวข่าว เช่น “เลี้ยงลูกเชิงบวก เทรนด์การเลี้ยงลูกของพ่อแม่ยุคใหม่ (Faculty of Medicine Ramathibodi HospitalMahidol University, 2017) “เลี้ยงลูกเชิงบวกด้วยหลัก 5L” (Faculty of Medicine Ramathibodi HospitalMahidol University, 2017) เมื่อวาทกรรมดังกล่าว

ได้รับความนิยมนมากขึ้นก็มีการผลิตซ้ำเป็นคู่มือการเลี้ยงลูกเชิงบวก หรือเปิดสอนออนไลน์ ทำให้ชุดความคิดเรื่องการเลี้ยงลูกเชิงบวกเผยแพร่ไปยังวงกว้างมากขึ้น

3.1.2 แนวทางการเลี้ยงลูกในสังคมไทย

แนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูกในสังคมไทยแต่เดิมที่สอนให้เด็กต้องเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ อยู่ในโอวาท และเน้นความกตัญญู พ่อแม่มีความคาดหวัง และเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของลูก คอยแนะนำแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมให้ (Suphap, 1999 : 21-22) ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับชุดความคิดเรื่องการเลี้ยงลูกเชิงบวกในวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางแล้ว เป็นแนวคิดที่ค่อนข้างมีความแตกต่างกันหลายประการ เช่น การตีเป็นการใช้ความรุนแรง เด็กสามารถเรียนรู้ความผิดพลาดด้วยการให้เรียนรู้จากผลลัพธ์ ความคาดหวัง หรือการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตลูกเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ พ่อแม่ไม่ควรคาดหวังกับลูก ควรสร้างสัมพันธภาพที่ดี ใช้ความเข้าใจ รับฟัง และยอมรับในการตัดสินใจของลูก ลูกมีสิทธิเป็นของตนเองที่จะตัดสินใจเลือกทำอะไร หรือไม่ทำอะไร การเลี้ยงลูกไม่ใช่บุญคุณแต่เป็นหน้าที่ที่พ่อแม่ต้องกระทำ พ่อแม่จึงไม่ควรคาดหวังให้ลูกต้องมาตอบแทนบุญคุณ กล่าวได้ว่าแนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูกเชิงบวกเป็นแนวคิดที่สวนทางกับค่านิยมการเลี้ยงลูกของคนในสังคมไทย

3.1.3 สภาพครอบครัวเดี่ยวในสังคมไทย

สภาพครอบครัวในสังคมไทยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น คือ เป็นครอบครัวแบบพ่อแม่ลูก มีความเป็นอิสระ มีเสรีภาพในการดูแลจัดการครอบครัวของตนเอง ซึ่งแตกต่างจากในอดีตที่เป็นครอบครัวขยาย มักจะมีญาติพี่น้องอาศัยอยู่ร่วมกัน ญาติพี่น้องอาวุโสจะมีอำนาจเหนือสมาชิกในครอบครัว (Suphap, 1999 : 64-65) เด็ก ๆ จะได้รับการเลี้ยงดูจากปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติสนิท เป็นระบบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่ปัจจุบันเมื่อสภาพครอบครัวเปลี่ยนไป ทำให้ความสัมพันธ์และความช่วยเหลือระหว่างสมาชิกลดน้อยลงเมื่อเทียบกับครอบครัวขยาย อีกทั้ง พ่อแม่ยุคใหม่ได้รับการศึกษามากขึ้นจึงเชื่อในหลักความรู้ที่เป็นวิทยาศาสตร์ และนิยมหาความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกโดยเลือกที่จะเชื่อถือคำแนะนำที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญมากกว่า (Kuorphung, 2009 : 161) สภาพครอบครัวเดี่ยวในสังคมไทยจึงมีความสัมพันธ์กับอุดมการณ์การเลี้ยงลูกเชิงบวกในแง่ที่ก่อให้เกิดการผลิตตัวบทโดยมีแพทย์เป็นที่พึ่งทางความรู้ของกลุ่มพ่อแม่ที่เชื่อถือในความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ และต้องการปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงลูกให้เป็นแบบแพทย์ จึงทำให้เกิดกลุ่มของพ่อแม่ที่ติดตามเพจแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเป็นจำนวนมาก

3.2 ผลทางอุดมการณ์ที่อาจมีต่อผู้อ่านและสังคมไทย

อุดมการณ์การเลี้ยงลูก “เชิงบวก” ทำให้เกิดการสร้างนิยามการเลี้ยงลูกในสังคมไทยเป็นสองแบบ คือ แบบเดิมที่เน้นการใช้อำนาจในการฝึกวินัยเป็นการเลี้ยงลูก “เชิงลบ” และแบบใหม่ที่เน้นการใช้ความเข้าใจ เคารพสิทธิของลูก รับฟัง ให้การชมเชยเป็นการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” ซึ่งเป็นวิธีการที่มีหลักการวิชาการทางวิทยาศาสตร์ และจิตวิทยารองรับทำให้ผู้บริโภครู้สึกเห็นว่าวิธีการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” เป็นวิธีการที่ดี มีประสิทธิภาพมากกว่า แท้จริงแล้วแนวทางการเลี้ยงลูกแต่ละแบบย่อมมีทั้ง “ด้านบวก” และ “ด้านลบ” ด้วยกันทั้งสิ้น การพยายามนิยามว่าการเลี้ยงลูกตามแนวทางของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเป็นการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” และการเลี้ยงลูกตามแนวทางเดิมในสังคมไทยเป็นการเลี้ยงลูก “เชิงลบ” จึงดูจะเป็นการประเมินและตัดสินคุณค่าโดยสรุปรวบยอดและไม่ได้พิจารณาแง่มุมต่าง ๆ อย่างถี่ถ้วน ยิ่งไปกว่านั้น วาทกรรมดังกล่าวนี้ยังมุ่งให้เกิดการนำไปใช้จริงโดยการนิยามคุณลักษณะของพ่อแม่ที่พึงประสงค์ว่าคือพ่อแม่ที่รู้จักศึกษา หาความรู้โดยมีแพทย์เป็นที่พึ่ง พ่อแม่ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำที่แพทย์นำเสนอไว้จึงจะเป็นพ่อแม่ที่พึงประสงค์ สามารถเลี้ยงลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลทางอุดมการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นก็คือวิถีการปฏิบัติเลี้ยงลูกในสังคมไทยจึงมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปเป็นแบบตะวันตกมากขึ้น กล่าวคือ ถูกระบบค่านิยมในเรื่องปัจเจกชนนิยม ความเป็นอิสระส่วนตัว และความเสมอภาคในครอบครัว (Sunsawit, 2001 : 30) วิถีปฏิบัติและชุดความคิดดังกล่าวอาจจะทำให้รูปแบบความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เด็กต้องเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ มาเป็นผู้ใหญ่และเด็กต้องเคารพซึ่งกันและกัน การสอนที่ใช้อำนาจ สั่ง ห้าม ตี ปรับเปลี่ยนเป็น รับฟัง ใช้ความเข้าใจ ใช้การสื่อสาร “เชิงบวก” เพื่อก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างพ่อแม่ลูก เป็นต้น แบบแผนความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้จึงน่าจะมีส่วนทำให้แนวคิดเรื่องระบบอาวุโสของสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า อุดมการณ์การเลี้ยงลูก “เชิงบวก” คือชุดความคิดที่ผลิตสร้างนิยามเกี่ยวกับแนวทางการเลี้ยงลูก 3 ประการ คือ การเลี้ยงลูกตามแบบเดิมในสังคมไทยซึ่งเน้นการใช้อำนาจของพ่อแม่เป็นการเลี้ยงลูก “เชิงลบ” การเลี้ยงลูกตามหลักวิชาซึ่งเน้นการเคารพสิทธิ์ของลูกเป็นการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” และมีประสิทธิภาพมากกว่า พ่อแม่ที่พึงประสงค์ควรเลี้ยงลูก “เชิงบวก” โดยหันมาพึ่งพาความรู้ของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งอุดมการณ์ดังกล่าวมีความแตกต่างกับแนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูกแบบเดิมในสังคมไทย

ส่วนกลวิธีทางภาษาที่ใช้ถ่ายทอดอุดมการณ์การเลี้ยงลูก “เชิงบวก” มี 5 กลวิธี ได้แก่ การเลือกใช้คำ/กลุ่มคำ การใช้ประโยค การกล่าวซ้ำ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ และการใช้สหพท ผู้วิจัยพบว่ากลวิธีการเลือกใช้คำศัพท์ เป็นกลวิธีที่ผู้เขียนเลือกใช้มากที่สุดในการนำเสนอชุดความคิดเกี่ยวกับการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” เพื่อทำให้ผู้อ่านเห็นความแตกต่างระหว่างการเลี้ยงลูกที่เป็นลบ เป็นบวก ส่วนกลวิธีการใช้ประโยค การกล่าวซ้ำ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ และการใช้สหพทเป็นกลวิธีที่ช่วยเน้นย้ำและเสริมความน่าเชื่อถือแก่ชุดความคิดดังกล่าวเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านเกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูก และนำไปปฏิบัติ

ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับการผลิตและบริโภคตัวบทวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะทาง ได้แก่ แนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูกเชิงบวกในสังคมตะวันตก แนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูกในสังคมไทย แนวคิดเรื่องสภาพครอบครัวเดี่ยวในสังคมไทย ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมดังกล่าวเป็นปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการผลิตและกระจายตัวบทวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางให้เป็นอุดมการณ์การเลี้ยงลูกที่มีคุณค่าและแพร่หลายในสังคมไทย เพื่อการประกอบสร้างคุณลักษณะของพ่อแม่ที่พึงประสงค์ตามอุดมการณ์การเลี้ยงลูก “เชิงบวก”

จากผลการวิจัยที่ได้นำเสนอในบทความวิจัยนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นที่ควรอภิปราย ดังนี้

1. การนำเสนออุดมการณ์การเลี้ยงลูก “เชิงบวก” ในวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเป็นการนำเสนอชุดความคิดเรื่องการเลี้ยงลูกที่ค่อนข้างแตกต่างไปจากแนวคิดการเลี้ยงลูกแบบเดิมในสังคมไทย แต่ก็ยังเป็นแนวคิดที่นำเสนอโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความรู้ และมีอิทธิพลในสังคมที่สามารถเข้าควบคุมวาทกรรมที่อาจมีผลต่อการครอบงำความคิดและจิตใจ ส่งผลให้คนในสังคมมีพฤติกรรมเป็นไปตามที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญปรารถนา อุดมการณ์การเลี้ยงลูก “เชิงบวก” นี้จึงสอดคล้องกับแนวคิดของฟูโกต์ ที่ว่า อำนาจและความรู้เป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ความรู้ จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้มีอำนาจใช้ในการควบคุมจิตใจและการกระทำของผู้มีอำนาจและความรู้น้อยกว่าได้ (Foucault, 1980) นอกจากนี้กลุ่มผู้อ่านหลักของวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางนี้ น่าจะเป็นกลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครองที่เป็นชนชั้นกลางของสังคมขึ้นไป สังเกตจากการนำเสนอที่อ้างถึงศัพท์ภาษาต่างประเทศ และการใช้เรื่องเล่าที่เป็นคำถามจากผู้อ่านซึ่งมีความสนใจหาข้อมูลความรู้เรื่องการเลี้ยงลูก และมักจะเลือกเชื่อถือข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมากกว่า (Kuorhjung, 2009 : 161) ดังนั้นชุดความคิดเรื่องการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” นี้จึงง่ายแก่การโน้มน้าวใจในกลุ่มผู้อ่านหลักนี้ด้วย

2. การเลี้ยงลูก “เชิงบวก” ได้ถูกนำเสนอและเผยแพร่ว่าเป็นแนวทางที่ “เหมาะสม” ที่จะใช้เลี้ยงลูกในยุคปัจจุบัน โดยการผลิตซ้ำวาทกรรมจากองค์กรต่าง ๆ ในสังคม ไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ องค์กรยูนิเซฟไทยแลนด์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ สื่อมวลชน ฯลฯ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการผลิตซ้ำวาทกรรมชุดความคิดเรื่องการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” เพื่อให้แพร่หลายและให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็กเกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิด และปฏิบัติตนใหม่ตามแนวคิดเรื่องการเลี้ยงลูก “เชิงบวก” ดังนั้น ค่านิยม ความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกของคนในสังคมไทยจึงมีแนวโน้มว่าจะเปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบสังคมตะวันตกมากขึ้น กล่าวคือ เด็กจะได้รับการพัฒนาให้เป็นตัวของตัวเอง มีอิสระ ให้ความสำคัญกับความรู้สึกของตน การรักษาความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว หรือคนอื่นเป็นเรื่องของเหตุและผล แต่ในขณะเดียวกันหากเด็กมีความเป็นปัจเจกนิยมมากเกินไปก็อาจส่งผลให้ปรับตัวอยู่ในสังคมไทยได้ยาก เกิดการไม่ยอมรับสังคมจนอาจนำไปสู่การปฏิเสธการพึ่งพากัน และไม่ผูกพันกับระบบคุณค่าใด ๆ ของสังคม

ผู้วิจัยหวังว่าผลการศึกษาในครั้งนี้จะช่วยสร้างความ “ตระหนักรู้” และ “รู้เท่าทัน” วาทกรรมของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ การตัดสินใจประเมินค่าว่าสิ่งใดเป็น “เชิงบวก” หรือ “เชิงลบ” นั้นเป็นการมองแบบรวบยอดที่จริงแล้วแนวทางการเลี้ยงลูกแต่ละแนวทางน่าจะมีทั้ง “ด้านบวก” และ “ด้านลบ” การสรุปในลักษณะ “รวบยอด” ดังกล่าวจึงอาจเป็นการนิยามและประเมินค่าในลักษณะ

“เหมารวม” และแฝงอคติต่อการเลี้ยงลูกบางอย่าง ในการเลือกแนวทางการเลี้ยงดูลูก พ่อแม่ควรจะพิจารณาอย่างถี่ถ้วนรอบด้าน เพื่อไม่ให้ถูกชี้นำหรือครอบงำด้วยการใช้ถ้อยคำตัดสินเชิงประเมินค่าดังกล่าว

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในวาทกรรมแนะนำวิธีการเลี้ยงลูกโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง: การศึกษาแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์” สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

References

- Liang lūk nōk bān. (2015-2017). Retrieved 4 March 2015, from <https://www.facebook.com/takekidswithus/> (In Thai)
- Charlotte S., Maarten S., & Anneleen V. (2014). Parents are not born, they are made: a critical discourse analysis of an educational magazine in Flanders (Belgium). *Journal of Education Policy*, 29(6), 785–803.
- Faculty of Medicine Ramathibodi HospitalMahidol University. (2017, July 21). *liang lūk chœng buāk dūai lak 5L. Thairat*, Retrieved 5 December 2019, from <https://www.thairath.co.th/lifestyle/life/1011357> (In Thai)
- Faculty of Medicine Ramathibodi HospitalMahidol University. (2017, August 11). *liang lūk chœng buāk sēn kanliang lūk khōng phōmæ yuk mai.thaiphībī ēt*, Retrieved 5 December 2019, from <https://news.thaipbs.or.th/content/265168> (In Thai)
- Fairclough, N. (1989). *Language and Power*. London: Longman.
- Fairclough, N. (1995). *Critical Discourse Analysis: the critical study of language*. London: Longman.
- Fairclough, N. (2003). *Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research*. London: Routledge.
- Foucault, M. (1980). *Knowledge/Power: Selected interviews and Other Writings 1972-1977*. New York: Pantheon Book.
- Katja E., Matthew P., Heather S. and Stephanie W. (2014). The discourse of benevolent paternalism in the introduction to The Baby Book. *Feminism & Psychology*, 24(4), 542–549.
- Kuorprung, S. (2009). *A discourse of questions and answers on childcare issues in RakLuk magazine*. Master Thesis, Department of Thai Language Faculty of Arts Chulalongkorn University, Thailand. (In Thai)
- Panpothong, N. (2013). *Critical analytical discourse according to linguistics: Concepts and implementation of discourse in Thai language (2nd edition)*. Bangkok: Academic dissemination project Faculty of Arts Chulalongkorn University. (In Thai)
- Phakdeephassook, S. (2010). *Discourse of Femininity in the Advertisements in Thai Health and Beauty Magazines*. Complete research report, Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University. (In Thai)
- Positive parenting Dr.saowapa. (2015-2017). Retrieved 4 March 2015, from <https://www.facebook.com/PositiveparentingDr.saowapa/?ref=ts&fref=ts> (In Thai)
- Soithongdee, S. (2009). *Presentation of motherhood ideology in advertising Discourses in magazines for Family*. Master Thesis, Department of Thai Language Faculty of Arts Chulalongkorn University, Thailand. (In Thai)
- Sunsawiwat, S. (2001). *Family Sociology*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. (In Thai)
- Suphap. S. (1999). *Thai society and culture* (10th edition). Bangkok: Wattana Panich. (In Thai)
- khen dek khU'n phūkhaō. (2015-2017)., Retrieved 4 March 2015, from <https://www.facebook.com/kendekthai/> (In Thai)

- Thamwongsa, B. (2019 March 29). *hok huāchāi samkhan khōng kānchai chittawitthayā chœng buāk prap phrU'ttikam lūk. Thepotential*, Retrieved 10 December 2019, from <https://thepotential.org/2019/03/29/positive-psychology-sixth/> (In Thai)
- Tomoyo I. (2012). A Critical Discourse Analysis of the Representations of Part-time Fathers and Full-time Mothers in a Japanese Parenting Magazine. *Opera Osaga Prefecture University Education and Research Archives*, 7, 79-118.
- Suzanne, S. (2006). *The Good Mother: A Critical Discourse Analysis of Literacy Advice to Mothers in the 20th Century*. Doctoral Dissertation (Philosophy), Faculty of Graduate Studies. University of British Columbia.
- van Dijk, T.A. (1998). *Ideology: A Multidisciplinary Approach*. London: Sage.
- van Dijk, T.A. (2006). Discourse and Manipulation. *Discourse and Society*, 17(3): 359-383.
- Vikki, F. & Gwynnyth, L. (2015). Good, Bad or Absent: Discourses of Parents with Disabilities in Australian News Media. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 28, 319–329.
- Virpi, Y. (2016). Too old to parent? Discursive representations of late parenting in the British Press. *Discourse & Communication*, 10(2), 176–197.